БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой

ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 231 (6666)
НОЯБРИИН
6
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ советскэ ударидагша ба хүтэлбэрилэгшэ агуүехэ хүсэн, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Ленин—Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр—урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ дабшая!

(Агуүехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

КОММУНИСТНУУДАЙ АГУУЕХЭ ПАРТИ БИДЭНИИЕ ИЛАЛТА ТЭЭШЭ ХҮТЭЛНЭ

Агуүехэ Октябрьска социалистическэ революциин гушан зургаадахи жэлэй ойе Советскэ Эхэ оромнай өөрынгөө хүсэ шадалай бадаржа байһан үедэ угтажа байна. СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, арадай ажахые бүри ехэ хүсэтэйгөөр дэбжүүлхэ болон ажалшадай ажабайдалые улам һайжаруулха гэһэн асари ехэ программа хадаа Советскэ обществын коммунизмда дабшан оролгын гайхамшагта ехэ шэнэ перспективэнүүдые нээжэ үгэнэ. Коммунистическэ партяар зоригжуулагдаһан манай ороной ажалшад ажахын болон культурна байгуулалтада шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлана.

Советскэ арад болбол ажалша арад, зоримгойгоор шэнэдхэн байгуулагша, шэнэ ажабайдал түхеэрэгшэ байһанаа, тиихэдэ тэрэнэй шалгагдамал дайшалхы авангард—Коммунистическэ партимнай советскэ обществын хүсые залан ударидагша мүн байһанаа бүхы дэлхэйдэ харуулһан байха юм.

Советскэ хүнүүд хадаа социалистическэ революциин болоһонһоо хойно үнгэрһэн замаа патриотическа омогорхолтойгоор шэнжэлэн харанад. Энэ зам хадаа үсэд шанга тэмсэл хэһэн, агуүехэ хэрэг бүтээһэн зам мүн болоно.

Капитализмые һандарган усадхаха болон коммунизм байгуулха гэһэн өөрынгөө түүхэтэ үүргые коммунистнуудай партиин амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа тон түрүүн арад зонтойгоо таһаршагүй барисаатай байһан, үнэхөөрөө арадай парти байһа бшуу.

Ажабайдалай жаргал зохёогшо хүдэлмэришэд болон таряашад гээшэ түүхые үнэхөөрөө зохёогшод юм гэһэн, мүн түүхэ зохёолгодо арад зоной шиидхэхы үүргэтэй байһан тухай марксистска заабарине Коммунистическэ парти өөрынгөө бүхы ажал ябуулгада хүтэлбэри болгоно.

Коммунистическэ партиин политика болбол обществын материальна ажабайдалай хүгжэлтын шухала эрилтэнүүдые зүбөөр харалсадаг, ажалшадай үндэһэн интересүүдтэ таарадаг байха юм. Научнаар үндэһэлһэн ба хэдэн арбан жэлэй тэмсэлээр шалгагдаһан өөрынгөө политикые манай парти эрид шууд хүсэндэнь хүргэнэ.

Арад зоной интерестэ Коммунистическэ парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин болон ажалша таряашанай хүсэн түгэс Союз байгуулһан, хүн түрэлтэнэй түүхэ дотор шэнэ үеын—капитализмые унагаажа, коммунизмын мандаха үеын эхилһэниие соносхоһон Агуүехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалтые бэлэдхэһэн ба эмхидхэһэн байгаа.

Арад зоной интерестэ Коммунистическэ парти болбол манай орондо социализмын илалта түгэлдэр байгуулалта эмхидхээ һэн. Партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэриин ашаар советскэ арад хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй тиимэ ехэ шэнэдхэн байгуулалтые обществынгоо политическэ, экономическа болон культурна ажабайдалда богонихон болзор соо хэһэн байха юм. Харин империалистнуудай эзэрхэжэ байһан гээгдэнги, крепостной байдалтай шахуу орон байһанаа, манай Эхэ орон хүсэн түгэс социалистическэ гүрэн болонхой.

Коммунистическэ партиин зоримгой революционно политика хадаа мүлжэгшэ ангинуудые усадхаха, хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхалгые хангаһан байгаа. Социализм болбол манай арадта агуүехэ материальна болон культурна ашаг туһа олгожо үгөө. Советскэ Союз дотор экономическа кризисүүд, ажалгүйдэлтэ, үгытэй ядуу байдал оготолон үгы хэгдээ, бүхы ажалшадай шанга шадалтай ажабайдалтай болохо бата бэхи үндэһэ һуури байгуулагдаа. Культурна революци хээд байхадаа, манай парти болбол Эхэ ороноо хүжэ үргэлжэдөө грамотна, эрдэм наукын бурьялан мандажа байһан орон, түрүү культурын, бүхы дэлхэйн болбосоронгой байдалай центр болгобо.

Социалистическэ байгуулалтын ябаса соогуур ороноо индустриализацилха болон хүдөө ажахые коллективизацилха гэһэн алад холые харагша политика бэелүүлһэнэй ашаар, Коммунистическэ парти болбол хүдэлмэришэн анги ба таряашадай Союзые бэхижүүлһэн, энэ союзые хүдэлмэришэн ангиин болон колхозно таряашадай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан бүхы советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэлые хангаһан байха юм.

Ленинско-сталинска национальна политика бэелүүлжэ байхадаа Коммунистическэ парти Россин арадуудые хэдэн зуун жэлэй социальна болон национальна дарлалтаһаа сүлөөлжэ, урдань дарлагдажа байһан арадуудай өөһэдынгөө экономическа болон культурна гээгдэлые усадхаха хэрэгтэнь туһалһан, арадуудай ахадүүгэй хани барисаа бии болгоһон, олон национальна социалистическэ хүсэн түгэс гүрэниие байгуулһан байна. Арадуудай хани барисаан гээшэ олон национальна социалистическэ гүрэнэй тогтохо үндэһэ һууринь, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ манай ороной ажалшадай бүхы илалтануудай уг үндэһэниинь мүн болоно.

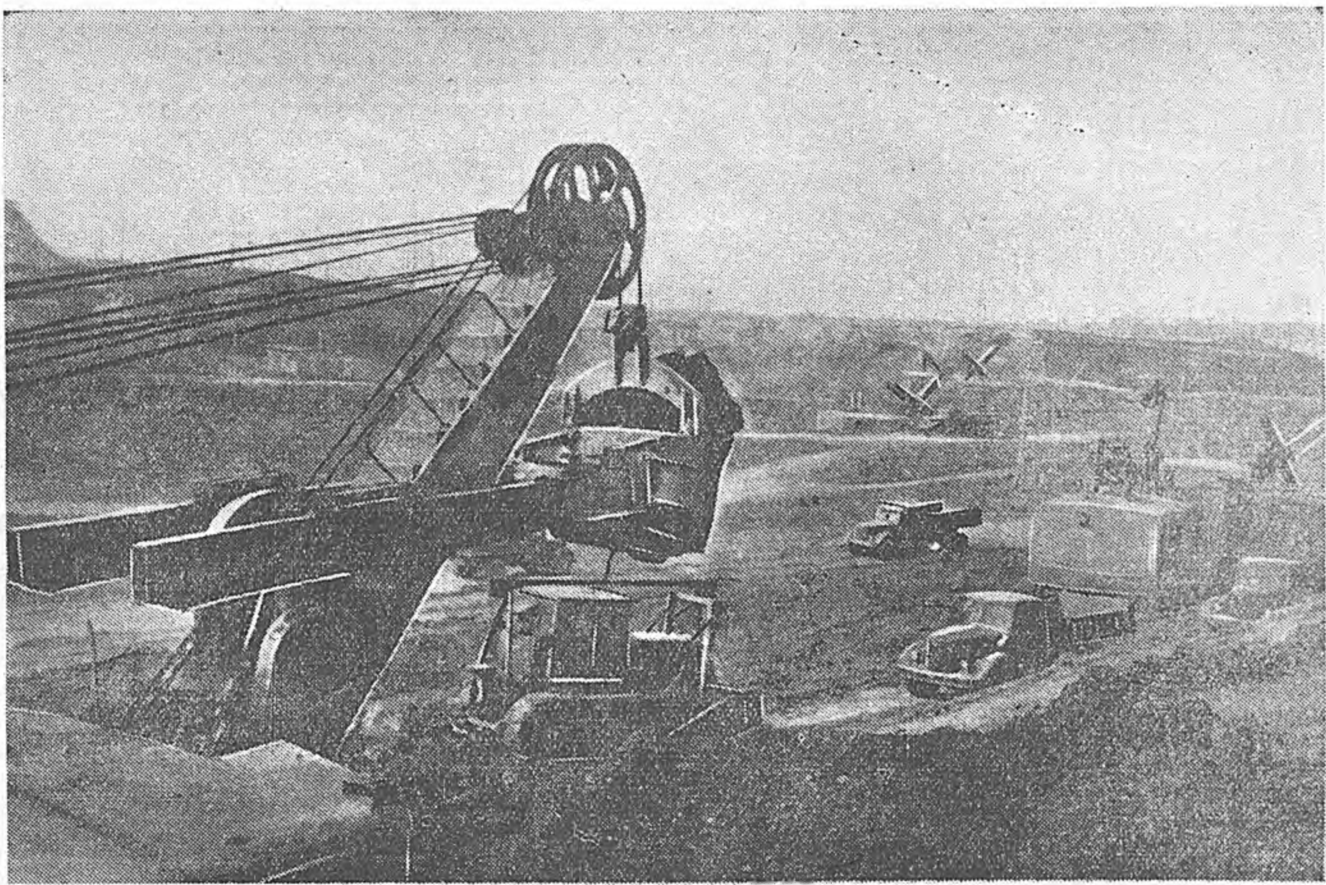
Социализмын илаһанай ашаар, Коммунистическэ партиин айхабтар ехэ эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хэһэнэй ашаар, советскэ хүнүүдэй духовно шэнжэ шарайнь үндэһөөрөө хубилһан байна. Парти болбол ушар ёһо мэдэхэ эдэбхитэй, түүхэтэ творческо ажал хэхээр олон миллион ажалшадые бодхооһон байха юм. Тэрэ хадаа социалистическэ Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ байха, гүрэнэйнгөө интересүүдые эрхимээр ойлгохо, советскэ гүрэнэйнгөө хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө, коммунизмын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэхэ үзэл бодолтойгоор советскэ хүнүүдые хүмүүжүүлнэ. Советскэ патриотизм хадаа ажал хүдэлмэридэ болон Эсэгэ ороноо аршалан хамгаалгада советскэ хүнүүдэй агуүехэ зориг бадаруулагша хүсэн, баатаршалга гаргахын уг үндэһэн мүн болоно.

Советскэ общественнэ болон гүрэнэй байгуулалтын эбдэршэгүй ехэ хүсэниинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуүехэ дайнай болоһон жэлнүүдтэ илангаяа эли тодоор харагдаа һэн. Коммунистическэ партяар зоригжуулагдаһан ба хүтэлбэрилэгдэһэн советскэ араднай империалистическэ агрессорнуудые даража, түүхэтэ илалта түйлаһан, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байлгые аршалһан, Европын арадуудые фашистска боголһолгоһоо абарһан байгаа. Социалистическэ байгуулалтын бүлюу ехэ хүсэндэ түшэглэн, СССР-эй арадууд дайнай хойто тээхи үедэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро арадай ажахые богонихон болзор соо һэргээн бодхоожо шадаад, ажахын болон культурна байгуулалтада шэнэ дэбжэлтэ түйлаха замаар урагшаа дабшаһан байна.

Коммунистическэ парти болбол Советскэ Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран мандахын түлөө, ажалшадай материальна ажана һайн байдалай болон культурын хэлбэришэгүйгөөр ургахын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ хандуулна. КПСС-эй арбан юһэдэхи съездын болон Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэжэ байхадаа, манай парти болбол промышленностиие ба хүдөө ажахые шэнэ хүсэтэйгөөр дэбжүүлхэ ябадалые хангажа байна. Парти болбол арад зоной хэрэглэдэг эд товараар улад зониие хангаха ябадалые ойрын хоёр—гурбан жэл соо эрид дээшэлүүлхын тулада хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид ехээр дэбжүүлхэ гээшэ хойшолуулагдашагүй зорилго юм гэжэ табиһан байха юм. Советскэ араднай партиингаа табиһан дайшалхы программые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ эрид шиидэнхэй.

Коммунистическэ парти болон түрэл Советскэ правительствоа тойрон нигтаар жагсаһан манай арад шэнэ илалтанууд тээшэ бата найдамтайгаар ябажа байна. Парти, правительство болон советскэ арадай эбдэршэгүй нигта нэгэдэлтэйгээр бидэнэр коммунизм байгуулха замаар урагшаа дабшан ябанабди. Ленин—Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро коммунизмын илалта тээшэ урагшаа!

(Ноябриин 4-нэй «Правдын» түрүү бэшэгһээ).

Куйбышев гидрострой. Экскаваторнууд ГЭС-эй байшан дорохи хонхор газарай уһанай урдаха газарые малтажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Түрэл орон доторнай

Сибирскэ деревнинүүд электричествотэй болоно

КЕМЕРОВО. (ТАСС). Ждановай нэрэмжэтэ ба «Магнитострой» колхозуудта шэнээр баригдаһан электроподстанцинууд ашаглалтада үсэгэлдэр оруулагдаба. Мүнөө Ленинск-Кузнецкэ районд электричествогүй нэгэшье тосхон үлөөгүй. Энэ хадаа область дотор бүхы тосхонуудтаа электрификацитай болоһон гурбадахи район болоно.

Энэ жэлдэ областьдо 24 подстанцинууд баригдаа, тэдэнэр промышленна электросетьдэ оруулагдаад 29 тосхонуудые нэгэдхэһэн 8 колхозуудые гэрэлтүүлхэ байна.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Кузбасста хүдөөгэй электростанцинуудай сеть хоёр дахин ехэ болобо. Областиин колхозуудай хахадынь электрифицировалэгдээ.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа түсэбһөө гадуур бүтээн гаргана

КИЕВ. Торго нэхэдэг Киевскэ комбинадай нэхэлгын цех олон метр һайн шанартай бүд түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаба.

Калининай нэрэмжэтэ Московско нооһо ээрэлгын фабрикын бригадир Серафима Котовагай жэшээгээр үйлэдбэриин резервнүүдые комплексноор ашаглахын түлөө мүрысөөн предприяти дээрэ үргэдэжэ байна. Нэхэлгын ба кокон эбхэдэг цехын зарим станогууд түргэнөөр хүдэлмэрилдэг болоо. Алмагдаһан түүхэй эдээр текстильщигүүд 8 мянган метр тортон бүд жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаба.

Роза Люксембургын нэрэмжэтэ трикотажна фабрикын коллектив элдэб түхэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргаха талаар 10 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Оёдолой, эсхэлгын ба капрон оймһо гаргадаг цехүүд графигһаа уридшалан хүдэлмэрилнэ.

(ТАСС).

Турбина бүтээгшэдэй Октябриин урда тээхи вахтада

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Цехын таһатуудта, турбинануудай томо детальнууд дээгүүр Агуүехэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудтайгаар угтахые уряалһан плакадууд үлгэгдэнхэй. Сталинай нэрэмжэтэ металлическа заводой гидротурбина бүтээгшэд эдэ үдэрнүүдтэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллана. Мүлигшэ Н. Иванов орёо ехэ деталь мүлилгын сагые хоёр дахин богони болгоһон, үрэмдэгшэ Ю. Терентьев регуляторай золотнигай корпусые бүтээн гаргалгаяа гурба дахин түргөөр хэхэ гэжэ үсэгэлдэрэй цеховэ «Молнинууд» мэдээсэбэ.

Механическа нэгэдэхи участогай хүдэлмэришэд мөөриин хабхаг, тулка ба шэнэ турбинын томонууд бусад детальнуудые графигһаа уридшалан бүтээбэ. Үсэгэлдэр токарьнууд-карусельщигүүд Н. Суханов, Ф. Кириллов, И. Веселов гэгшэдэй бригаданууд шэглүүлэлгын аппарадай дээдэхи кольцын 100 тонныи деталиие бүтээжэ эхилбэ.

Паротурбинна цех стенддэ 100 мянган киловатт хүсэтэй шэнэ машина хабсаруулагдажа байна. Ахалагша мастер Г. Козиновой хүдэлмэрилдэг роторно участогай хүдэлмэришэд богони графигаар ехэ давленитэй ротор хабсарба.

Загаһа баригшадай тосхондо

БАХТЕМИР. (Астраханска область). Волгын татуурнуудай нэгэнэйнь эрьедэ Бактемир гэжэ загаһа баригшадай тосхон оршон байдаг. Энэ тосхон байгуулагдаһаар 113 жэл болоо.

Волга дээрэхи ехэнүүд ба болбосон түхэлтэй тосхонуудай нэгэниинь — Бактемир болоно. Эндэ баригдаһан колхозой клуб хадаа Культурын бодото ордон болонхой. Гоё һайхан хоёр дабхар гэр соо харагшадай зал, элдэб кружогуудай хүдэлмэрилхэ олон комнато, библиотекэ байдаг. Уранһайханай самодеятельностиин элдэб олон коллективүүд, тэрэ тоодо колхозой хоор, духовой ба арадай хүгжэмэй инструментнүүдэй оркестр клуб соо хүдэлмэрилнэ.

Хүсэд бэшэ дунда һургуули, үхибүүдэй яслинууд ба үхибүүдэй сад, больница, нарайлалгын тэрнүүд, амбулатори энэ тосхондо бии юм. 16 багшанар, 9 медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд, зоотехнигүүд эндэ ажаллана. Хүдөөгэй лектори эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Тосхоной универмагта эдеэ хоолой зүйлнүүд ба ажахын хэрэгсэлнүүдые наймаалдаг магазинуудта олон янзын эд бараан бии байна. Гансахан октябрь һара соо 150 мянган түхэригэй торгон ба хилгааһан бүдүүд, 15 мянган түхэригэй гарай часынууд, 20 мянган түхэригэй радиоприёмнигууд, 18 мянга гаран түхэригэй мебель загаһа баригшадта худалдагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гэй уряалда Бактемировскэ загаһа баригшад эршэмтэй ажалаараа харюусана. Агуүехэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ мүрысөөд, «Большевик» колхоз жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур үшөө 4 мянган центнер загаһа бариһан байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 36 мянган пүүд загаһан үлүү баригдаа.

Артелиин 10 һарын ниитэ олзо доход 3,5 миллион түхэриг боложо байна, хубаагдадаггүй фондынь 5 миллион шахуу түхэриг болоно.

Колхоз жэл ерэхэ бүри өөрынгөө ажахые үргэдхэнэ. Эндэ мүнөө гараж баригдажа байна. Ерэхэ сагта үндэр вольтно электрическэ лини, водопровод бариха гэжэ түсэблэгдэнхэй. Колхозойнь хүдөө ажахы эршэмтэйгээр хүгжэжэ байна.

(ТАСС).

Хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ автомобиль

ГОРЬКИЙ. «ГАЗ—69» гэжэ шэнэ автомобилиин үйлэдбэрилгэ Молотовой нэрэмжэтэ автозаводто үргэдхэгдэжэ байна. Тэрэ машина хоёр янзын кузовтайгаар бүтээгдээ гэбэл: найман һууритай ашаа ба хүнүүдые зөөхэ, табан һууритайнь — пассажирска машина юм. Тус машина ямаршье газараар ябажа шадаха туладаа, хүдөө ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэхэ болоно. Энээнһээ гадна, худалдаа наймаанай сетиин ба почтово хэлхеэ холбооной хэрэглэмжэ хангахын тула илангаяа харгы муутай газарта ашаглагдаха байна.

Автомобилиин найман һууритай кузов ашаа шэрэхээр хэгдэһэн байна. Хойшоо буулгагдадаг хойто бортнь ашаа тээхэ ба буулгаха ябадалые хүнгэдхэнэ. Энэ машина дээгүүрээ брезентээ бүрхээгтэй юм. Автомобиль дулаасуулдаг түхеэрэлгэтэй, тэрэнэй ашаар газаа 25 градус хүйтэн байхада, кузов соохи температура 15—20 градус дулаан байлгаха аргатай байна. Энэ машина 800 килограмм хүрэтэр ашаатай прицеп зүдхэдэг, элһэтэй, намагтай газарнуудые, баһа саһа ехэтэй участогуудые, 20 градусһаа дээшэ болохо үгсүүрнүүдые амарханаар гаталан гарадаг байна. Муу харгыгаарһье тус машина час соо 60 километр хурданаар ябадаг байна. «ГАЗ—69» гэжэ автомобилиин түхэлынь заводой бүтээн гаргажа байгаа «Победа», «ЗИМ», «ГАЗ—51» машинануудай шэнэ модельнүүдтэй нилээд адлихан байна. Энэ хадаа тэрэнэй үйлэдбэрилгые хүнгэдхэхэһөө гадна, мүн автомобильна ажахынуудые запасной частьнуудаар хангаха, заһабари эмхидхэхэ ябадалые хүнгэдхэнэ.

Октябриин урда тээхи үдэрнүүдтэ энэ машинануудые хүдөө ажахыда бүтээн гаргалга август һарынхитай сасуулбал 3 дахин ехэ болобо.

(ТАСС).

Агуүехэ Октябриин хүндэлэлдэ

Улан-Удын мяханай комбинадай коллектив Октябрьска революциин 36-дахи ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, октябрь һара соо 500 тонно мяха, 500 условно банка консервэ, 80 тонно колбасна зүйл түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилжэ, хамта 370 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө үгэхэ, ажалай бүтээсые 5 процент дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные 1 процент химдаруулха, 100 вагон мяханай продукци түсэбһөө гадуур ашаалан ябуулха гэжэ шиидэһэн юм.

Мүнөө комбинадай коллектив эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Колбасна цехын коллектив мүрысөөндэ орохо зуураа, 80 тонно колбаса түсэбһөө гадуур гүрэндэ үгэхэ гэһэн уялга абаһан юм.

Мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүдэй ёһоор технологическа отделениин мастернууд нүхэд Волков ба Фролова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд түрүү зэргэдэ ябана. Эдэ отделенинүүд графигаа уридшалан хүдэлмэрилжэ, колбаса үйлэдбэрилхэ даалгабаряа нилээд дээшэлүүлээ. Илангаяа нүхэд Ли Чен хо, Карташева, Донских, Таракановская гэгшэдэй бригаданууд жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Мүн нүхэр Денисенкын бригада даалгабаряа 200 процент, нүхэр Колбиной бригада 170—180 процент дүүргэнэ.

Һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха зорилго урдаа табиһан нүхэд Красновагай ба Пестеревагай хүтэлбэрилдэг колбаса контилогшодой бригаданууд энэ жэлэй 9 һарын туршада 60 мянган түхэригэй алмалта хээ.

Дамжуулгын вымпелдэ хүртэбэ

Мал үүсэлэлгын цехын комсомольско-залуушуулай бригада ажалай үндэр бүтээсэ түйлана. Мастер нүхэр Монохоновой шадамар хүтэлбэри доро тус бригада һайнаар хүдэлмэрилжэ, комбинадай профсоюзна комитедэй дамжуулгын вымпелдэ хүртэбэ.

Мал үүсэлэгшэд — стахановецууд нүхэд Монохонов, Белобородов, Капустин гэгшэд мүнөө һайндэрэй урда тээ бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа 200 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Иигэжэ тус бригадынхид вымпелээ алдахагүйн түлөө тэмсэжэ байна.

Мастер Кандабаевагай таһаг

Консервнэ заводой деликатеснэ таһагай мастер нүхэр Кандабаевагай хүтэлбэри доро эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ таһагай коллектив деликатеснэ консервэнүүдые зүбөөр буйлуулжа, тэрэнэй гарасые нилээд дээшэлүүлээ. Үнгэрһэн 8 һарын туршада энэ таһаг эльгэнэй гарасые — 7 процент, үхэрэй хэлэнэй гарасые — 0,6 процент дээшэлүүлһэн байна.

Мүнөө Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ тус коллектив муу бэшэ амжалтануудые түйлана. Таһагай түрүүшүүл нүхэд Красикова, Ловцова, Медведьева ба бусад халаан бүхэнэйнгөө даалгабари 150 процент хүрэтэр дүүргэхэ зуураа, һайн шанартай продукци үйлэдбэрилнэ.

Электроэнерги алмана

Һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, компрессорнэ цехын коллектив агрегадуудаа таһалгаряагүй һайнаар хүдэлмэрилүүлжэ, электроэнерги ехээр алмана.

Тус коллектив үнгэрһэн 9 һарын туршада 134600 киловатт-час электроэнерги алмаа.

Н. Святогор.

ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТА

Агуүехэ Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан Хойто-Байгалай аймагай Дээдэ Заимкын сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхозой загаһашад эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Тэдэнэр сентябрь һарынгаа түсэбые холо үлүүлэн дүүргээ һэн. Тус һара соо бүхы дээрээ 73.481 түхэригэй загаһа гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Нүхэр Ключеров түрүүтэй бүлэг загаһашад илангаяа баян олзотой байгаа.

Тус колхозойхид октябрь һарада бүри һайнаар ажаллажа, омуль бариха даалгабаряа үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэр иимэ амжалта түйлан Агуүехэ һайндэрые угтажа байна.

Н. Гармаев.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөө зарлаха тухай Англиин, Франциин ба США-гэй Правительствонуудта

Советскэ Правительствын эльгээһэн ното

Октябрийн 18-да ССР Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство хадаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөө зарлаха тухай Советскэ правительствын сентябрийн 28-най нотодо харюу болгон, Англиин, Франциин ба США-гэй Правительствонуудай адли удхатай нотонуудые абаһан байна.

Ноябрийн 3-да ССР Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Советскэ Правительствын харюу нотые Москвадахи Англиин, Франциин ба США-гэй Посольствонуудта эльгээбэ.

Англиин Правительствын 1953 оной октябрийн 18-най нотын текст, мүн Советскэ Правительствын 1953 оной ноябрийн 3-най нотын текст дооро толилогдоно.

Англиин Правительствын ното

1953 оной октябрийн 18.

Британска Дээдэ зэргэтэнэй Посол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрые хүндэлдэг байһанаа гэршэлнэ, Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэнэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын заабаряар нигэжэ мэдээсэхэ хубитай байна.

1. Холбоото Штадуудай ба Францийн Правительствонуудтай нигта һайн консультаци хэхэ ёһоороо хэжэ, Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэнэй правительство хадаа дүрбэн гүрэнэй зүблөөе октябрийн 15-да Луганода үнгэргэлгэ тухай баруун гурбан гүрэнэй дурадхалнууд тушаа Советскэ Правительствын сентябрийн 28-най харюуе анхаралтайгаар шудалба. Германска Федеральна Республикын Правительствотай ба Берлиндэхи германска засагаархидтай консультацинууд тэрэшэлэн хэгдэбэ.

2. Германида ба Австрида хамаатай проблемэнүүдые хангалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа уласхоорондын түгшүүрилые бодото дээрэнь, удаан сагаар һулаpуулха ябадалда тон шухала хэрэг болоһониинь лабтай, тэрэ хадаа эдэ оронуудай арадуудай өрөөдүйдэ тон шухала болоно. Өөрынгөө июлиин 15-най ба сентябрийн 2-ой нотонуудые хараадаа абажа, Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа уласхоорондын гол асуудалнуудые, тэрэ тоодо Европын аюулгүй байдалай проблемые шиидхэхэ шэглэлээр үнэн бодолто хүгжэлтэ хадаа саашадаа нотонуудаар андалдаха бэшэ, харин Холбооto Штадуудай, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Нэгэдэмэл Королевствын ба Францийн Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн дээрэ Германи ба Австри тухай асуудалнуудые элеэр зүбшэн хэлсэхэ аргаар бэелүүлэгдэжэ болохо байна гэһэн һаналые шангаар баримтална. Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа советскэ ното эдэ асуудалнуудые дары зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһан ябадалые харуулна гэжэ найданхай байна.

3. Иимэ зүблөөн хадаа өөрынгөө һанал хэлэхые бодоһон германска ба австрийска асуудалнуудай ямаршье аспектээр өөрынгөө хараа бодол тайлбарилха арга боломжые Советскэ Правительствода олгохо байна. Өөрынгөө талаһаа Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа өөрынгөө урдын нотонууд соо табигдаһан асуудалнуудаар өөһэдынгөө һанал бодолые тайлбарилхын тулада энэ зохистой ушарые ханалтатайгаар ашаглана.

4. Австрийска асуудалые юрын дипломатическа гуримаар зүбшэн хэлсэхэ гэһэн советскэ дурадхал тухай хэлэхэ болоо һаа, Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа дипломатическа үүдэнүүд хододоо нээгдэнхэй, Дээдэ зэргэтэнэй Правительство иимэ гуримаар зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдажа болохо договор тушаа советскэ ямаршье дурадхалые урдынхидал адляар нарин шангаар хаража хододоо шадаха юм гэһэн хараа бодолые дэмжэнэ. Гэбэшье, иимэ үүдэнүүдые ашаглалга һүүлшын хэдэн жэлэй турша дотор ямаршье хүгжэлтэдэ асараагүй ушарһаа, Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа энэ асуудалые Гадаадын Хэрэгүүдэй дүрбэн Министрнүүдэй өөһэдынь зүбшэн хэлсэлгэ мүнөөнэй мухардалгаһаа гараха, договор тушаа хэлсээ түйлаха эгээн бодото зам болоно гэһэн һаналые баримтална.

5. Германска ба австрийска асуудалнуудые шиидхэлгэ ехээр удааpaa. Германи ба Австри тушаа Советскэ Правительствотай хамтадаа тэдэнэй Правительствын даалһан онсо харюусалгые мэдэржэ, Холбооto Штадуудай, Нэгэдэмэл Королевствын ба Францийн Гадаадын хэрэгүүдэй Министрнүүд хадаа эдэ асуудалнуудые Советскэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министртэй хамтадаа шадаал һаа, түргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ дуратай байна. Октябрийн 15-да гэжэ түрүүшээр дурадхагдаһан үдэрэй үнгэрһэн ушарһаа, Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа ноябрийн 9-дэ Луганода болохо зүблөөндэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй суглархые дурадхана. Советскэ Правительство энэ зүблөөндэ хабаадахые зүбшөөхэ байха гэжэ тус правительство үнэн зүрхөөрөө найдана.

6. Уласхоорондын харилсаануудта түгшүүрилые һулаpуулха талаар хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсэхын тулада 5 гүрэнэй конференциие дахин нэмэжэ зарлаха гэһэн дурадхал Советскэ ното соо хэлэгдэнэ. Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэнэй Правительство ба энэ түгшүүрилэй шалтагаануудые зайлуулхын тулада тэдэниие зүбшэн хэлсэхээр хододоо бэлэн байна, зүбшэн хэлсэхые хүсэнэ. Гэбэшье, тэрэ хадаа һайн дүнгүүдые түйлаха ябадалда зорюулагдаһан үнэн зүб перспективэнүүдые байгуулха ба сэхэ хамаатай правительствонуудай өөһэдынгөө хараа бодолые хүсэдөөр хэлэжэ шадаха ябадал хангаха условидо энээниие хэхые хүсэнэ. Тэрээндэ зохилдуулан Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдэй үедэ коммунистическэ талын дурадхаһан ба эблэрэлгэ тухай хэлсээгээр, тэрэшэлэн Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн һайшаан дурадхаһан формоор Корея тушаа Политическэ Конференци зарлахые зүбшөөнэ. Конференцидэ бэлэдхэхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ Паньмыньчжондо хэхэ гэжэ дурадхагдаһан байгаа. Ойрын үедэ нээгдэхэ бээ гэжэ найдагдажа байһан энэ конференци дээрэ Советскэ ното соо дурсагдаһан табан гүрэнүүд бултадаа байлсажа шадаха байна. Тэрэнэй зорилго юуб гэхэдэ, Дальна Востогто түгшүүрилтэ байдалай гараһанай гол эшэ үндэһэнүүдэй нэгые зайсуулжа, тиин дэлхэйн энэ хубида мүнөө үедэ байһан уласхоорондын бусад проблемэнүүдые эбэй ёһоор шиидхэхын тулада зам нээжэ үгэхэ ябадал болоно. Советскэ ното соо дурсагдаһан бусад асуудалнууд, буу зэбсэг хуряаха тухай гэхэ зэргын тиимэ асуудалнууд Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблей дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ шиидхэгдэхэ гү, али хэлсэгдэхэ байна. Советскэ ното соо дурсагдаһан хэдэн асуудалнууд Советскэ Союзай гүйлтаар Генеральна Ассамблейн һүүлшын сессиин хэлсэхэ зүйлдэ һая оруулагдаһаниинь үнэнтэ. Тэрэнһээ гадна, Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэнэй Правительство хадаа ямаршье правительствын табихые хүсэһэн ямаршье асуудалнуудые юрын дипломатическа гуримаар зүбшэн хэлсэхээр урда мэтэ бэлэн байна.

7. Тиимэһээ эдэ элдэб асуудалнуудаар хүгжэлтэ түйлахын тулада зам нээгдэнхэй. Тэрээнһээ гадна, Луганода үрэ ехэтэй зүбшэн хэлсэлгэ хэрбээ мүнөө боложо шадаха байтаа һаа, бусад шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын ба гүрэнүүдэй хоорондо эбэй ба хани ёһоной харилсаануудые һэргээхын тулада, шухала условинуудые һэргээхын тулада үндэһэ һуури табигдаха байна.

Советскэ Правительствын ното

1953 оной ноябрийн 3.

Советскэ Правительствын сентябрийн 28-най нотодо харюу болгон Англиин Правительствын октябрийн 18-да эльгээһэн ното абаһанаа Советскэ Правительство батална.

Англиин Правительство хадаа Советскэ Правительствын табиһан гол асуудалнуудые сентябрийн 2-ой ното сооһидол адляар октябрийн 18-най ното соогоо мүн лэ алгасан тараһан байна. Эдэ асуудалнуудые хаража үзэлтэ уласхоорондын шиидхэгдээгүй проблемэнүүдые гуримшуулха ба эб найрамдалые бэхижүүлхэ ябадалда туһалха гэһэн зорилготой юм. Тиихэдэ, иимэ гуримшуулга бүришье заатагүй шухала болонхой.

Англиин Правительствын һүүлшын нотын гурбан гүрэнүүдэй, тусхайлбал: Англиин, Франциин ба США-гэй хоорондо хэһэн сепаратна хэлсээнэй үрэ дүн байһан баримтые тэрэшэлэн алгасан гаража болохогүй байна. Тиимэһээ гурбан гүрэнүүдэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Лондондо болоһон шэнэ зүблөөн, тэрэшэлэн Вашингтондо энэнэй урда тээ болоһон зүблөөншье уласхоорондын шиидхэгдээгүй проблемэнүүдые гуримшуулха зорилгые хүнгэдхэхэгүй байна. Харин тад һөөргэ, иимэ зүблөөнүүд хамаатай гүрэнүүдэй хоорондо зүбшөөрэл түйлаха үүсхэл ба арга боломжонуудые хизаарлаха болоно, уласхоорондын харилсан туһалалсалгын интересүүдтэ энэнэй харша байһаниинь элитэ.

Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые бага болгохо талаар хэмжээ-ябуулгануудые Англиин, Францийн, Америкын Холбооto Штадуудай, Хитадай Арадай Республикын ба Советскэ Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй хаража үзэхэ шухала байһанда Англиин Правительствын, тэрэшэлэн США-гэй ба Францийн Правительствонуудай анхаралые сентябрийн 28-най ното соогоо Советскэ Правительство хандуулһан байна. Тиихэдээ уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые ойрын саг соо һуладхаха ябадалда хүргэхэ зүбшөөрэл түйлахые дурсагдаһан гүрэнүүдэй Правительствонуудай мүн лэ эрмэлзэжэ байһан ябадалда Советскэ Правительство үндэһэлһэн байна. Энэ хадаа уласхоорондын шухала проблемэнүүдые гуримшуулха талаар һайн үрэ дүн түйлаха арга боломжо мүн лэ олгохо байгаа. Энэ дурадхал оруулхадаа Советскэ Правительство мүнөө үедэ, илангаяа Корейдэ эблэрэлгэ баталалтатай дашарамдуулан, энэнэй тулада таарамжатай оршон байдалай тогтоһон ябадалһаа үндэһэлһэн байна.

Хитадай Арадай Республикын Правительство Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствотай хамта үүсхэл гаргажа, Корейдэ шуһа адхаралга болюулха тухай хэлсээ баталалгада хүргэһэн ябадал Корейдэ эблэрэлгэ түйлаха хэрэгтэ ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуладхаха талаар хамаатай нэгэ ба нүгөөдэ талануудай зүгһөө саашанхи алхамуудые хэхэ байһаниие яһала хүлеэжэ боломоор байна. Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуладхаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэһээ арсалгые шиидхэгдээгүй асуудалнуудые гуримшуулжа, тэрээгээрээ эб найрамдалые ба уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ туһалхые хүсөөгүй ябадал болоно гэхэһээ ондоогоор сэгнэхэ аргагүй байна.

Уласхоорондын харилсаануудай ехэ түгшүүрилтэй байдалда ороһон тухай гэршэлдэг гол зүйлнүүдэй нэгэн юуб гэхэдэ, атомна ба водородно зэбсэгүүдые оруулалсан һүүлэй жэлнүүдтэ яаралтайгаар зэбсэглэлгэ бүри түргэдэнэ, бусад гүрэнүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн нүгөөдэ гүрэнүүдэй сэрэгэй булэглэлнүүд байгуулагдана, бусад гүрэнүүдэй территори дээрэ зарим гүрэнүүдэй байгуулдаг сэрэгэй базануудай тоо түргэнөөр ургана гэхэ мэтэ болоно. Хэрбээ Англиин Правительство, тэрэшэлэн СССР-эй Правительство иимэ байдал дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые шангадхана, дурсагдаһан уласхоорондын шухала асуудалнуудые хаража үзэлгые тодорхой бэшэ саг соо хойшолуулжа болохогүй гэжэ мэдэрээд байбал, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые багадхаха талаар хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудалые саашадань унжагайруулангүйгөөр хаража үзэлгые буруушааха ябадал энэ ушарта гарахагүй байна. Тиигээгүй һаа, гуримшуулхань шухала удхашанартай гэжэ мүн Англиин Правительствын тоололсожо байһан уласхоорондын шухала проблемэнүүдые шиидхэхын тулада зохихо условинуудые байгуулха ябадал хангаха аргагүй байна.

Сентябрийн 28-най ното соогоо Советскэ Правительствын дурадхаһан зарим асуудалнуудые, тэрэ тоодо буу зэбсэг хороолго тухай асуудал Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблей дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ гү, али зүбшэн хэлсэгдэхэ байна гэжэ Англиин Правительство өөрынгөө октябрийн 18-най ното соо зааһан байна. Гэхэ зуура, энээниисэнь ямар нэгэн үндэһэтэй гэжэ мэдэрхын аргагүй. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида, тэрэ организациин анха байгуулагдаһан сагһаа хойшо уласхоорондын эб найрамдалые дэмжэлгэдэ хамаатай зарим шухала асуудалнууд хэлсэгдэдэг байна. Энэ хадаа хамагай түрүүндэ буу зэбсэг хороохо ба гуримшуулха, атомна ба хүниие олоор хюдадаг бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые хорихо тухай, бусадай территоринууд дээрэ сэрэгэй базануудые байгуулжа болохогүй тухай, дэлхэйн шэнэ дай бэлэдхэлгэдэ шэглүүлэгдэһэн пропаганда хэжэ болохогүй тухай асуудалнуудта хамаадана. Гэхэ зуура, ООН-до эдэ шухала асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог байһаниинь мэдээжэ. Эсэстэнь зарим гүрэнүүдэй бэелүүлдэг яаралтайгаар зэбсэглэлгэ хороогдохоһоо байтагай, харин бүри ехэ хэмжээтэйгээр ябуулагдана. Энээнтэй дашарамдуулагдан налог таһалгаряагүй ехэ болоно, тэрэнь эдэ оронуудай олониитэ хүн зоной хүзүүн дээрэ тохогдоно, олоор хюдалгын буу зэбсэгүүд, илангаяа водородно бомбын бии болоһонһоо хойшо һандаргалгань бүри ехэ хүсэтэй ба аюултай боложо байна.

Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуладхахын тулада корейскэ асуудалые хүсэдөөр гуримшуулха ябадал ехэ удхашанартай. Энэ хадаа эблэрэлгэ түйлаһанай үндэһэ һуури дээрэ Корейдэ национальна нэгэдэлгэ ба бата бэхи эб найрамдал тогтоохо тухай асуудалые мүнөө үедэ шиидхэхые эринэ. Корея тушаа политическэ конференци зарлаха ябадал эдэ зорилгонуудта харюусаха ёһотой.

Энэ конференциие зарлалга конференциин хабаадагшадай состав тухай асуудалые хаража үзэлгэтэй дашарамдан ехэ бэрхэшээлдэ ороод байна гэжэ Советскэ Правительство сентябрийн 28-най ното соогоо тэмдэглээ һэн. Энэ асуудалда сэхэ хамаатай гүрэнүүдэй, мүн Хитадай Арадай Республикын ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын тэрээн тушаа һаналаа нэгэдэһэн ябуулгануудай удхашанарые тоохогүй ябадал үшөө бии байһаар. Корея тушаа политическэ конференциин амжалта энээндэ сэхэ хамаатай хоёр талын зүбшөөрэлсэлгэһөө, Корейдэ эблэрэлгэ түйлаха ябадалда туһалалсаха ба корейскэ бүхы асуудалые гуримшуулгада ехэ туһаламжа үзүүлжэ шадаха нейтральна гүрэнүүдэй энэ конференцидэ хабаадалгаһаа нилээд дулдыдаха байһаниинь тон эли байха ёһотой байгаа.

Хоёр талын хоорондо түйлагдаһан зүбшөөрэлсэлгын үндэһөөр Корея тушаа политическэ конференци бэлэдхэлгэтэй холбоотой гуримшуулагдаагүй асуудалнуудые хаража үзэхын тулада зарлагдаһан зүблөөн Паньмыньчжондо мүнөө боложо байна. Корейскэ асуудалые гуримшуулгада гараһан бэрхэшээлнүүдэй түлөө, тусхайлбал, политическэ конференциин хабаадагшадай состав тухай асуудалые шиидхэлгэтэй холбоотой бэрхэшээлнүүдэй түлөө харюусалгатай байһан США-гэй Правительство ба бусад зарим гүрэнүүдэй Правительствонууд хэрбээ энэ конференциин амжалтатай байхые үнэхөөрөө хүсэдэг байгаа һаа, корейско-хитадай талын дээрэ дурсагдаһан хуулита эрилтэнүүдые тэдэнэр хараадаа абангүй байжа шадахагүй байна. Энээниие юун харуулааб гэхэдэ, ООН-эй Генеральна Ассамблейн 7-дохи сесси дээрэ конференцидэ хабаадагшадай состав тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ үедэ эдэ эрилтэнүүдыень Европын, Азиин ба Африкын олонхи гүрэнүүд дэмжэһэн байна.

Тэрэшэлэн Хитадай Арадай Республикатай харилсаанууд тухай асуудалые гуримшуулгаһаа, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадай хуулита эрхэнүүдые һэргээлгэһээ, эб найрамдалые ба арадуудай аюулгүй байдалые аршалан хамгаалгада хамаатай гол асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, тэрэнэй хамаадалгаһаа уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые бага болголго нилээд дулдыдаха байна. Хитадай Арадай Республикын национальна эрхые һэргээлгэдэ хамаатай асуудалнуудые хойшолуулангүй шиидхэхэ шухала байһаниие хэрэгсээхэгүй ба уласхоорондын шухала проблемэнүүдые гуримшуулгада Хитадай хабаадалсаха бүрин эрхые бэелүүлгэдэ һаад ушаруулха гээшэ уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые саашадань һужэрөөлгэдэ туһалха гэһэн удхатай. Корея тушаа конференцидэ Хитадай Арадай Республикын хабаадалгаар хэрэгые хизаарлажа болохогүй, юуб гэхэдэ, энэ конференциин һайн үрэ дүн түйлаха ябадал уласхоорондын бусад шухала проблемэнүүдые гуримшуулхадаа Хитад арадай эрхэнүүдые ба хуулита интересүүдые мэдэрэлгэтэй тэрэшэлэн бага бэшэ холбоотой байна. Тэрэшэлэн эдэ жэлнүүдтэ Хитадай Арадай Республика тушаа зарим гүрэнүүдэй тухиралгаар али бүхы агрессивнэ актнуудай эдэ бүхы жэлнүүдтэ хэгдэдэг байһан ябадал таарахагүй байна гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

Зүүн-Хойто Азиин ба Номгон океанай оронуудай байдалда хамаатай тусхай асуудалнуудһаа гадна, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые бага болгохо хэрэгтэ ехэ удхашанартай, уласхоорондын шухала проблемэнүүдые гуримшуулхын тулада—табан гүрэнүүдэй: Англиин, Францийн, США-гэй, Хитадай Арадай Республикын ба Советскэ Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөө зарлаха зайлашагүй шухала болоод байһаниинь дээрэ хэлэгдэһэнһээ эли болоно.

Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һулаpуулха талаар хэмжээ-ябуулгануудые хаража үзэхын тулада табан гүрэнэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй составтай зүблөө зарлаха тухай Советскэ Правительствын дурадхалда харюу болгон Англиин правительство хадаа иимэ түгшүүрилэй шалтагаануудые зайсуулхын тулада, тэдэниие зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлһэн байна. Гэбэшье, тиихэдээ Англиин Правительство «тэрэ хадаа һайн үрэ дүн түйлаха таатай перспективэнүүдые байгуулха ба энээндэ сэхэ хамаатай Правительствонуудай хараа бодолоо хэлэхэ ябадал хангаха эрхэ байдалда энэ зүблөө хэхые хүсэнэ» гэжэ мэдүүлһэн байна.

Тиин мүнөөнэй уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилэй шалтагааниие усадхахын тулада, тэдэниие хаража үзэхөөр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлхэ зуураа, Англиин Правительство мүнөө үедэ табан гүрэнэй зүблөө зарлаха ябадалһаа тэрэ дороо арсаһан байна. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, дурсагдаһан зүблөө зарлалгые тодорхой бэшэ удаан саг соо хойшолуулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн элдэб уридшалһан условинуудые тэрэ табиһан байна. Хэрбээ Англиин Правительство эдэ уридшалһан условинуудаа саашадань баримталаа һаань, тэрэнь саашадаа уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуладхахые ба уласхоорондын шиидхэгдээгүй проблемэнүүдые зохихо соонь гуримшуулхые, тэрэнэй хүсэдэггүй байһыень энэнь гэршэлхэ байна.

Табан гүрэнэй конференци зарлаха ябадалһаа арсаха зуураа, эдэ бүхы гүрэнүүдэй хабаадалсажа болохоор Корея тушаа политическэ конференци зарлахые тэрэ зүбшөөгөө гэжэ Англиин Правительство заана. Гэхэ зуура Корея тушаа политическэ конференцидэ нейтральна гүрэнүүдэй хабаадалгые буруушаажа, тэрэнэй эзэлһэн позици дурсагдагша конференцидэ СССР-эй хабаадалсаха аргагүй болгохо байһан дээрэһээшье Англиин Правительствын энэ мэдүүлгэнь ямаршье үндэһэгүй байна. Мүнөө үедэ хойшолуулашагүй хаража үзэхөөр болоод байһыень арсажа болошогүй уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые багадхаха тухай юрэнхы асуудалые Корея тушаа конференци дээрэ хаража үзэхэ арга боломжын хараалагдаагүй байһые мартажа болохогүй.

Баруун Германиин һүүлэй үеын политическэ хүгжэлтэ Европын эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдтэ һэргылгэ сэхдхэһэн ябадалда Советскэ Правительство хадаа сентябрийн 28-най өөрынгөө ното соо анхарал хандуулһан байна.

Ремилитаризацилгын түсэбые түргэнөөр бэелүүлхэ зорилго Баруун Германиин зонхилхы шоурнууд өөрынгөө үмэнэ элитээр табижа байна. Саг үргэлжын арми, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые, далайн-сэрэгэй флодые байгуулха хэмжээнүүд абтажа байнхай. Хэдэн зуун промышленна предприятинууд сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые хангаха ябадалда таарулагдана. Анханда гитлеровскэ агрессиие зоригжуулжа байһан баруун-германска монополистнууд сэрэгэй промышленностиие һэргээн бодхоожо байна. Гитлеровскэ армиие байгуулһан ба Гитлерэй сэрэгэй түсэбые бэелүүлһэн тэдэ генералнууд Баруун Германиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгуулгые хүтэлбэрилгэ өөһэдынгөө гарта дахин абажа байна. Баруун-германска монополистнуудай ба гитлеровскэ сэрэгые толгойлогшодой агрессивнэ бүлэгүүдэй эрмэлзэлгые мэдүүлэн бэелүүлжэ байһан мүнөөнэй боннско правительство хадаа хүршэ гүрэнүүдтээ агресси хэхэ зорилго бэелүүлжэ байһанаа шоуһанай үлүү гэжэ тоолодог болонхой. Баруун Германиин зонхилхы шоурнууд өөрынгөө реваншистска түсэбүүдые элитээр номлоно, энэнь европейскэ аюулгүй байдалда улам улам ехэ аюул тохёолдуулна. Һүүлэй үедэ үндыжэ бодоһон баруун германска реваншистнууд бусад гүрэнүүдэй агрессивнэ шоурнуудай дэмжэлгэ абахые эрмэлзэнэ.

Парижскашье, мүн боннскошье хэлсээнүүдые ратификацилжа, хүсэндэнь үргүүлхэ ябадалые али болохоор түргэдхэжэ байһан Баруун Германиин зонхилхы шоурнуудай эрмэлзэлгэнүүдэй аюултай байһые иимэ оршон байдалда харангүй байха аргагүй. Баруун Германиие ремилитаризацилгые түргэдхэхэ ба Европодо өөһэдынгөө реваншистска түсэбүүдые бэелүүлхэ гэһэн тэдэнэй бодол эдэ хэлсээнүүдтэй холбоотой юм. Эдэ условинуудта, һүүлэй үедэ бүдүүлиг баалалгануудые хэхэ һэдэлгэнүүдые, жэшээлхэдэ, боннско ба парижска хэлсээнүүдтэ олониитын эсэргүүсэлгые зайсуулхыень Францие баалаһан ябадал мүнөө үедэ илангаяа гаргажа болошогүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

Баруун Германиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые уруулалсан европейскэ арми гэдэгые байгуулха тухай парижска хэлсээнэй Баруун Германида саг үргэлжын арми байгуулха гэһэн удхатай дээрэһээнь, энэ хэлсээнэй хүсэндөө орохын тулада баруун германска реваншистнууд юунэйшье урда зогсодоггүй байна. Тиихэтэй хамта, Баруун Германиин реваншистска бүлэгүүд боннскошье хэлсээнэй хүсэндөө орохо ябадалые түргэдхэхын тулада саг үргэлжэ баадхалга хэжэ байдаг. Тэдэнэр хадаа Хойто-Атлантическа гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэгэй составта ороод, энэ бүлэгүүдэй үлүү агрессивнэ хүсэнүүдэй дэмжэлгэ хүлеэһэнэйнгээ һүүлээр дура зоргоороо болохын тулада Баруун Германиие хэдэн арбаад жэл соо эзэмдэгдэһэн гүрэнэй байдалда үлээхэ байһан энэ хэлсээешье хэрэглэхэ гэжэ тэдэнэр һанаашална.

Парижска ба боннско хэлсээнүүдэй хүсэндөө оролго Баруун Германиие ремилитарицазилха ябадалые хүсэд түргэнөөр бэелүүлхэ гэһэн удхатай. Тиихэдээ, баруун германска реваншистнуудай эдэ хэлсээнүүдэй олон параграфуудые тоохоёо болихо байһые Европын арадуудай хүндэ хүшэр дүй дүршэл гэршэлжэ үгэнэ. Тиихэдээ, тэдэнэр болбол реваншистска гэмтэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тулада дайн эхилхэ ябадалдань туһалха тиимэ авантюрануудта эдэ хэлсээнүүдтэ хабаадагшадые оруулхые эрмэлзэһэн бүхы юумэнүүдые хэхэ байна.

Энэ ушарые Европын эб найрамдалда дуратай арадууд, хамагай түрүүндэ Баруун Германиин хүршэнэр тоонгүй байжа шадахагүй. Германска агрессивнэ милитаризмын түрүүшын хүнэһэн хүршэ оронуудайнь болодог байһаниинь түүхын һургаалнууд дээрэһээ бүгэдэндэ мэдээжэ. Эдэ гүрэнүүдые добтолхын тулада ямаршье шалтаг бэдэрхэһээ германска милитаристнууд арсадаггүй байха юм.

Энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ Правительствын хододоо шухала удхашанартай гэжэ тоолодог европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал, иимэ ехэ асуудал Англиин Правительствын октябрийн 18-най ното соо хэлэгдэһэнииинь ойлгосотой. Германска проблемые имагтал иимээр шиидхэлгэ Европын эб найрамдалда дуратай арадуудай интересүүдтэ, тэрэшэлэн германска арадай өөһэдэйнь интересүүдтэ тааралдаха байһые мэдэрэнгүй байха аргагүй. Гансал энэ ушарта демократическа ба эб найрамдалда дуратай гүрэн болгон Германиин национальна нэгэдэлые һэргээлгэ хангагдаха, тэрээнтэй хамта, европейскэ бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байха интересүүд хангагдаха байна. Энэ хадаа Европын ямар нэгэн гүрэнүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн мүнөө байгуулагдажа байһан европейскэ арми гэдэг шэнги европейскэ гүрэнүүдэй сэрэгэй тусхай бүлэгүүдые байгуулга европейскэ аюулгүй байдалые бодотоор хангалтада ямаршье хамаагүй гэһэн удхатай.

Англо-советскэ 1942 оной договорой, тэрэшэлэн франко-советскэ 1944 оной договорой бии байһые мартажа болохогүй. Эдэ договорнуудай ёһоор СССР ба Англи, тэрэшэлэн СССР ба Франци хадаа германска милитаризмын талаһаа шэнэ агрессиин гаража болохо байһанда эсэргүү хэмжээнүүдые хамтадаа бэелүүлхэ уялгануудые бэедээ даажа абаһан, тиихэтэй хамта, Европын бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангахын түлөө харюусалгануудые бэедээ даажа абаһан байна. Иимэ шухала уялганууд тухай мартаха гээшэ Англиин ба Францийн интересүүдтэ таарахагүй байна. Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, эдэ уялгануудые һулаpуулха бэшэ, харин Европодохи аюулгүй байдалые хангахын тулада бии байһан шэнэ арга боломжонуудые тэрэ хадаа урда мэтэ мүнөөшье хараадаа абахаар хүсэд бэлэн байна.

Гэхэ зуура, дурсагдаһан ното соогоо ба урдахи нотонууд соогоошье германска проблемэ тушаа Англиин Правительствын ээлһэн хараа бодол европейскэ аюулгүй байдалые хангаха интересүүдтэ оройдоошье харюусанагүй. Юуб гэхэдэ, тэдээн дотор дээрэ дурсагдаһан уялгануудһаа гадна, 1945 ондо болоһон Потсдамска конференциин тогтоолнууд хэрэгсээгдэнэгүй. Энэ тогтоолой ёһоор германска гүрэнэй нэгэдэлые һэргээхэ, нииттэгерманска демократическа правительство байгуулха, Германитай эбэй договор баталха ябадалда хамтын хүсэлэл гаргажа туһалха гэжэ Англи, США, СССР ба тэрээндэ нэгэдэлсэһэн Франци хадаа хоорондоо зүбшөөрэлсэһэн байна. Евро-

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөө зарлаха тухай Англиин, Франциин ба США-гэй Правительствонуудта

Советскэ Правительствын эльгээһэн ното

(Түгэсхэл)

...ейскэ аюулгүй байдалые хангахын тулада Германи тушаа Потсдамска хэлсээнэй принципүүд ба зорилгонуудые сахиха шухала байһанда Англиин Правительствын анхаралые ...хин хандуулха шухала гэжэ СССР-эй Правительство тоолоно.

Имагтал дүрбэн гүрэнүүдэй хамтын хүсэлэлөөр европейскэ аюулгүй байдалые хангажа ба германска агрессивнэ милитаризмые баруун-германска реваншистнүүдэй эргэхые ехээр эрмэлзэжэ байһан байдалые гаргуулангүй байжа болохо гэжэ Советскэ Правительство мүнөөшье тоолоно. Энээнэй тулада эб найрамдалые ба европейскэ аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ интересүүдтэ зохилдуулан энээнтэй холбоотой гол шухала Германида хамаатай асуудалнуудые: Германитай эбэй договор баталха тухай, демократическа ба эб найрамдалда дуратай үндэһэ баримталан германска гүрэнэй нэгэдэлые һэргээхэ тухай асуудалнуудые хойшолуулангүй шиидхэхэ талаар Англи ба Франци, США ба СССР, Баруун ба Зүүн Германиин түлөөлэгшэдтэй зүбшэн хэлсэхэ ёһотой.

Имагтал дээрэ дурсагдаһан һанамжануудые баримталан Советскэ Правительство хадаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн дээрэ иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхые дурадхаа гэбэл:

Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалые хаража үзэхын тулада эбэй конференци зарлаха;

Ниитэ-германска саг зуурын правительство байгуулха ба ниитэгерманска һунгалта үнгэргэхэ.

Тэрэнһээ гадна, Германиие дайнай хойшолонгуудтай холбоотой финансово-экономическа уялгануудые хүнгэдхэхэ тухай асуудал хаража үзэлгые Советскэ Правительство шухала гэжэ тоолодог байһан ба тоолоноошье.

Урда тээншье, октябриин 18-най нотоо соогоошье Англиин Правительство хадаа германска проблемые шиидхэхын тулада ехэ удхашанартай эдэ асуудалнууд тушаа өөрынгөө һанамжые хэлэнгүй гараа. Тиинэй орондо, тэрэ хадаа дурсагдаһан зүблөөн дээрэ «урда тээхи нотонууд соогоо табиһан асуудалнуудаараа өөрынгөө һанал бодолые хэлэхэ ябадалда энэ ушарые хэрэглэхэ байна» гэжэ мэдүүлгэ хэлгээр хизаарлаһан байха юм.

Англиин Правительствын иимэ мэдүүлгэ хадаа германска арадай өөһэдэйнь бэшэ, харин эзэмдэлгын засагаархидай эмхидхэһэн ниитэгерманска һунгалта тухай асуудалаар германска проблемые хаража үзэлгые хизаарлаха гэжэ тэрэнэй урда мэтэ эрмэлзэжэ байһыень харуулна. Юуб тэхэдэ, Англиин Правительство хадаа ниитэгерманска демократическа Правительствые хойшолуулашагүй байгуулха тухай асуудалые хаража үзэлгэһөө мүнөө зулжан зайсана. Гэхэтэй хамта, иимэ ниитэгерманска правительствын байгуулагдаагүй сатта ниитэгерманска үнэхөөрөө сүлөөтэ һунгалтые үнгэргэхэ ябадал хангаха аргагүй ба демократическа ба эб найрамдалда дуратай гүрэн болгон Германиие һэргээлгэдэ туһалха гэһэн дүрбэн гүрэнүүдэй Потсдамска хэлсээнүүдээр табигдаһан гол зорилгонуудые шиидхэлгэ хангаха аргагүй байна.

Тэрэнһээ гадна, Европын аюулгүй байдалда сэхэ хамаатай—бусад шухала асуудалнуудые—европейскэ зарим гүрэнүүдэй территори дээрэ американска сэрэгэй базануудай улам үргэдэлтэһөө дашарамдан тогтоһон байдал тухай асуудалые шиидхэлгэһээ германска асуудалые тусгаар хаража болохогүй байна.

Эдэ сэрэгэй базанууд гол түлэб Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай хилэ шадарай районуудта байгуулагдана, тэрэнь Хойто-Атлантическа блогто хабаададаг гүрэнүүдэй өөрыгөө хамгаалгын зорилгонуудтай ямаршье холбоогүй ба агрессивнэ зорилгоор хэрэглэхын тулада тэдэнэй зорюулагдаха байһые мүнөө элеэр гэршэлжэ байһыень Советскэ Правительство нэгэнтэбшэ зааһан байна. Американска иимэ базануудай Англиин, Франциин, Италиин, Турциин, Норвегиин ба бусад хэдэн оронуудай территоринууд дээрэ американска иимэ базануудай байгуулагдадагынь мэдээжэ. Грециин территори дээрэ американска сэрэгэй шэнэ базануудые байгуулха тухай хэлсээн мэнэ һаяхан баталагдаа. Энэ хадаа греческэ арадай национальна интересүүдтэ ямаршье хамаагүй байха юм. Европодо американска сэрэгэй базануудые байгуулха хэрэгэй бүри ехэдэжэ байһые гитлеровскэ Германитай мэнэ һая нэгэн байһан франкистска Испани США хоёрой хоорондо һүүлэй үедэ баталагдаһан хэлсээн тухай баримта гэршэлжэ үгэнэ. Тэрэ хадаа Хойто-Атлантическа бүлэг гүрэнүүдэй союзник болоһон ба американска далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй базануудые байгуулхын тулада өөрынгөө территориие үгэхэ болоһон байна. Иимэ шэнэ баримтануудай эсэстэ Хойто-Атлантическа блок хадаа өөрыгөө хамгаалха гэһэн зорилготой юм гэжэ хэншье баталан хэлэжэ шадахагүй байна.

Тэрээнһээ гадна, Европын зарим гүрэнүүдтэ, тэрэшэлэн Дүтын ба Дунда Востогой гүрэнүүдтэ, тусхайлбал, Иранда хариин сэрэгүүдэй база байгуулхын тулада территоринуудаа үгэхыень баадхаха зорилгоор баалалтанууд саг үргэлжэ элитээр хэгдэдэг байна. Тиин гэһэй эдэ гүрэнүүдэй үргэн олон ниитэ иимэ базанууд агрессивнэ зорилготойгоор байгуулагдана, тиимэһээ эдэ оронуудай национальна суверенитет ба бэеэ дааха байдалтай таарахагүй гэжэ мэдэрдэг дээрэһээ хуулита буруушаалгануудые хэдэг байха юм.

Дурсагдаһан сэрэгэй базануудые байгуулга хадаа баруун-германска милитаристнуудай реваншистска эрмэлзэлгэнүүдые, тэрэшэлэн Хойто-Атлантическа блогой агрессивнэ түсэбүүдые бэлэдхэхэ ба бэелүүлхын тулада Баруун Германиин территориие плацдарм болгохо хэрэгтэ шэглүүлэн Баруун Германиие ремилитаризацилха талаар мүнөө абтажа байһан хэмжээ-ябуулгануудтай сэхэ холбоотой байна.

Европын, Хойто Африкын, Дүтын ба Дунда Востогой хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй территоринууд дээрэ, харин сэрэгүүдэй шэнэ шэнэ базануудай эмхидхэгдэжэл байхада ба Баруун Германиие ремилитаризацилха талаар түсэбүүдэй бэелүүлэгдэжэ байхада—Советскэ Союзай, мүн бусад хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй аюулгүй байдалда гай түбэг тохёолдуулагдана, энэнь хадаа уласхоорондын байдалай түгшүүрилые саашадань хурсадхана ба дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые шангадхалгада хүргэнэ гэжэ энэ ушар байдалда ойлгожо ядахаар бэшэ байна.

Европейскэ аюулгүй байдалай интересүүдтэ зохилдуулан германска проблемые гуримшуулга дурсагдаһан сэрэгэй базануудые усадхаха тухай асуудалнуудые шиидхэлгэтэй таһаршагүй холбоотой гэжэ эдэ бүгэдэһөө харагдана. Энэ асуудалда ондоогоор хандалга европейскэ бодото аюулгүй байдалай интересүүдые хэрэгсээгээгүй ябадал болохо байна.

Тэдэнэй мэдүүлгэнүүд хадаа германска асуудалые дүрбэн гүрэнүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхээр тэдэ бэлэн байна, европейскэ аюулгүй байдалые хангаха шухала байһые тэдэнэр мэдэрнэ, зүблөөн дээрэ германска асуудалые хаража үзэхэ ябадалай нэгэ талаһаа табигдажа байхадань, нүгөө талаһаа парижска ба боннско хэлсээнүүдые үшөө ратифицироваалаагүй гүрэнүүдэй тэдэниие ратификацилха хэмжээнүүдые нэгэ доро абтажа байдагтал адли ушар байдалда өөһэдыгөө тэдэнэр оруулхагүйбди гэһэн удхатай гү гэжэ Англиин Правительствоһаа, мүн США-гэй ба Франциин Правительствонуудһаа тайлбари абахые Советскэ Правительство хүсэхэ байна. Иимэ тайлбари абаха яахадаа шухала болоноб гэхэдэ, дурсагдаһан хэлсээнүүдые ратификацилжа, тэдэниие хүсэндэнь оруулга нэгэдэмэл гүрэн болгон Германиие һэргээн бодхоохо аргагүй болгохо байна. Тиигэжэ дүрбэн гүрэнүүдэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн дээрэ германска асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ ямаршье үрэгүй болгогдохо байна бшуу. Юуб гэхэдэ, иимэ зүблөөн хадаа Баруун Германиие Хойто-Атлантическа блогто оруулха ба баруун-германска реваншистска армии байгуулха тухай гурбан гүрэнүүдэй ба боннско Аденауэрэй правительствотай сепаратна хэлсээ урда тээнь хэхэдээ абаһан уялгануудтай холбоотой байха болоно.

Бүхы дээрэ дурсагдаһан уласхоорондын шухала проблемэнүүдые гуримшуулхые үнэхөөрөө эрмэлзээд байгаа һаа, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые бага болгохо хойшолуулашагүй хэмжээ-ябуулгануудые хаража үзэхэ тушаа зүбшөөрэлсэлгэ түйлаха шухала байна, энэ хадаа табан гүрэнүүдэй зүблөө зарлахые эринэ. Дурсагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые хаража үзэлгэ европейскэ аюулгүй байдалые хангаха проблемэтэй таһаршагүй холбоотойнь элитэ байһан германска асуудалые шиидхэлгын хүнгэдхэхэ бэеэ гэжэ найдажа болохо байна.

Дээрэ дурсагдаһанай ёһоор Советскэ Правительство хадаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөө зарлаха ба энэ зүблөөн дээрэ:

1. Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха талаар хэмжээ-ябуулгануудые Англиин, Франциин, Америкын Холбоото Штадуудай, Хитадай Арадай Республикын, Советскэ Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй хабаадалгатайгаар хаража үзэхэ.

2. Зүблөөндэ бэлэдхэлгын үедэ табигдаһан бүхы дурадхалнуудые оруулалсан германска асуудалые Англиин, Франциин, Америкын Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэхэ.

Австрийска договор тухай асуудал Англиин Правительствын табиһантай дашарамдуулан Советскэ Правительство хадаа энэ асуудалаар августын 28-най өөрынгөө нотодо Англиин Правительствоһаа, тэрэшэлэн Франциин ба США-гэй Правительствонуудһаа тэрэ харюу хүлеэнэ гэжэ һануулхые шухалада тоолоод, энэ асуудалые Советскэ Правительствоор дурадхагдаһан энэ асуудал юрын дипломатическа гуримаар үшөө зүбшэн хэлсэгдээгүй гэжэ тэмдэглэнэ.

Советскэ Правительство хадаа иимэ нотонуудые Франциин ба США-гэй Правительствонуудта тэрэшэлэн эльгээгээ.

Научно-техническэ хани харилсаанай Советско-Польско Комиссиин сесси тухай

КОММЮНИКЕ

Һаяхан Варшавада СССР болон Польско Арадай Республикын хоорондо научно-техническэ хани харилсаанай Советско-Польско Комиссиин ээлжээтэ сесси болобо.

Энэ Комисси хадаа хоёр гүрэнэй хоорондохи научно-техническэ хани харилсаанай ээлжээтэ асуудалнуудые хаража үзөөд, хоёр талаһаан шэнэ шэнэ уялгануудые абаһан байна.

Хоёр талаһаа баталһан Протоколой ёһоор, Советскэ Союз болбол Польско Арадай Республикада научно-техническэ туһаламжа үзүүлхэ болоно гэбэл: химическэ продуктнуудые үйлэдбэрилхэ заводой ба барилгын материалнуудай промышленностиин, эд хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха заводой, металлургическа болон энергетическэ түхеэрэлгэнүүдэй, металл-болбосоруулдаг станогуудай, транспортна болон барилгын түхеэрэлгэнүүдэй, арад зоной хэрэглэдэг эд товарнуудые бүтээн гаргадаг промышленностьда хэрэгтэй аппаратурын болон приборнуудай шэнэ шэнэ түхэлнүүдые үйлэдбэрилхын тулада хэрэгтэй хүдэлмэриин чертёжнуудые, будагуудые, медицинскэ препарадуудые, керамическа болон бусад хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха технологиин талаар техническэ документаци, витаминууд болон кондитерска эдлэлнүүдые бүтээн гаргаха рецептурые дамжуулан үгэхэ болоно.

Советскэ Союз хадаа Польско Арадай Республикын хүдөө ажахыда ороһото, тоһото, бобово, овощной болон бусад хүдөө ажахын культурануудай үрһэ хүрэнгын образецүүдые үгэхэ юм, мүн тэрэшэлэн малажалда элүүржүүлгын хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ тушаа советскэ мэргэжэлтэд туһаламжа үгэхэ болоно.

Польско талаһаа хэгдэһэн гуйлтын ёһоор, Советскэ Союз болбол Польско проектнэ организацинуудай зохёоһон элдэбын проектнүүдэй экспертизэнүүдые хэхэ юм гэжэ Протоколоор хараалагданхай.

Тэрээнһээ гадна, Советскэ Союз болбол СССР-эй заводууд дээрэ, конструкторска бюронуудта, научна шэнжэлгын институдуудта болон мүн бусадшье эмхи зургаануудта үйлэдбэриин практика гарахын тула бүлэг польско мэргэжэлтэдые хүлеэн абаха, мүн тэрэшэлэн нютаг дээрэнь техническэ туһаламжа үзүүлхын тулада Польско Арадай Республикада советскэ мэргэжэлтэдые эльгээхэ байна.

Польско Арадай Республика өөрынгөө талаһаа химическэ, шэлэй болон промышленностиин бусад һалбаринуудай продукциин зарим зүйлнүүдые бүтээн гаргаха тушаа научно-техническэ документаци Советскэ Союзда үгэхэ юм. Мүн тэрэшэлэн арадай ажахын зарим һалбаринуудта хэгдэһэн түйлалтануудтай танилсаха арга бүлэг советскэ мэргэжэлтэдтэ олгохо болоно.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨН

БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министр нүхэр Д. С. Лесигэй элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ болоо. Үгэ хэлэгшэд социалистическэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид дэбжүүлхэ талаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолгоор тон ехээр урмашан баясаһанаа тэмдэглээд, ниитынгээ малажал хүгжөөхэ, тарянай болон огородно культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ талаар түйлаһан дүй дүршэл тухайгаа, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ талаар хэжэ байһан хүдэлмэринүүд тухайгаа хэлэһэн байна.

Саянтын МТС-эй директор нүхэр **Танхасаев** түрүүлэн үгэ абажа, колхозуудай сабшалан һайжаруулха ба малажалай фермэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар МТС-эйнгээ хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тогтон хэлэбэ.

— Колхозуудта тэжээлэй бата база байгуулха хэрэгтэ онсо анхарал табинабди,— гэжэ нүхэр Танхасаев хэлэнэ. — Ургаса муутай газарнуудые хахалжа, кукуруза мэтын тэжээлэй культурануудые тарихабди. «Коммунизм» колхоздо 200 гектар намагтай газар хатаажа дүүргээбди. Мянган үхэрэй байха байра бариха модо ойһоо зөөхыень колхозуудта 2 трактор ба машинануудые үгөөбди. Мүн наг шэбхэ болон минеральна утэгжүүлгэ шэрэхэдэнь колхозуудта туһалхын тулада 2 трактор, 1 автомашина үгэхэбди. Ерэхэ жэлдэ хартаабха тарихынь түлөө голой нута, доро газарта 119 га шэнэ газар хахалаабди. Харьяата хоёр колхозойнгоо парниково ажахытай болохо хэрэгтэнь туһалнабди. «Улаан Оронго» колхозой парниково ажахыда хэрэгтэй котлован малтажа үгөөбди. Мүн колхоздо кормозапарник, насосуудые, электрическээр үнеэ һаадаг агрегат, дээгүүр татамал харгы хэжэ үгөөбди. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй заабаринуудай ёһоор хүдэлмэрсэ шэнэдхэн табилгые манай МТС ехэ удаанаар ябуулжа байна гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди. Манай МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив түрэл партиингаа даалгабаринуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байна.

— 1940 онһоо хойшо жэл бүхэндэ манай бригада гектар бүхэнһөө ороохото культурануудай 15—25 центнер ургаса хуряана. Шадал хүсэ гаргажа, шуумгай шангаар хүдэлөөгүй сатта ургаса миин, өөрөө ургадаггүй ха юм, —гэжэ Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр **Киселев** хэлэнэ. —Үндэр баян ургаса ургуулхын тулада бидэ апрель соо ба майн эхеэр гүнзэгыгөөр хахалһан хара пар дээрэ таридагбди. Хэрбээ эртын пар дээрэ буртаг үбһэнэй ургабал, тэрэниие гурба дахин хахалдагбди. Наг шэбхые болон минеральна утэгжүүлгэ зүбөөр, агрономическа наукын заабариин ёһоор хэрэглэхэ шухала. Хахалһан газараа һайрамай уһаар уһалдагбди. Нарин рядтайгаар, һөөлжүүлэн, хэрээһэлүүлэн таринабди. Шэниисэ гектар бүхэндэ 150-һаа 270 килограмм хүрэтэр тарихада һайн ургаса үгэдэг. Тарянай ургажа байха үедэ буртаг үбһыень 2—3 дахин түүжэ хаянабди. Энэ жэлһээ эхилэн манай бригада тэжээлэй культуранудые тарижа захалаа. Агротехническэ заабариин ёһоор 75 гектар дээрэ зелёнко таряад, тэрэнээ уһалһан, утэгжүүлһэнэймнай ашаар гектар бүхэнэй 50 центнер зелёнко гараа. Манай бригадаһаа жэшээ абажа, ороохото ба тэжээлэй культуранудай баян ургасын түлөө тэмсэгты гэжэ та бүгэдые уринаб,—гэжэ нүхэр Киселев хэлэбэ.

— 1948 ондо Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз оройдоо 521 хонитой байгаа. Тэдэнь хуу шэрүүн ноохотой байһан юм. Хонин бүхэнһөө 1,9 килограмм ноохон хайшалагдаа һэн. Тэрэ жэлдэ хони үсхэбэрилгэһөө 9500 түхэриг олзо оруулһан байна, —гэжэ Бага-Куналейн МТС-эй зоотехник нүхэр **Чекин** үгэеэ эхилнэ. — Хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулхын, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө хүдэлмэри 1948 ондо эхилһэн байна. Эгээн түрүүн хонидоо шэмэтэ һайн тэжээлээр хангаһан, үүлтэр һайнтай хусануудые худалдажа абаһан байгаа. 1950 онһоо хойшо бүхы эхэ хонидоо искусственнаар ороондо оруулна. Искусственнаар ороондо оруулха гээшэ хонидой үүлтэрэй һайжарха, зүбөөр үдэхэ хэрэгтэ тон шухала гэжэ манай дүй дүршэл харуулна.

Мүнөө жэлдэ хонидойнь тоо толгой 2003 толгой боложо, 1948 онойхидо орходоо дүрбэ дахин олошороо. Хонин бүхэнһөө энэ жэлдэ 3,8 кг. нарин ба нарибтар ноохон, племенной фермын хонидой толгой бүриһөө дунда зэргээр 4,8 кг. нарин ноохон хайшалагдаа. Хонин ажахыһаа энэ жэлдэ колхозой абаһан олзо доход 1948 онойхидо орходоо 10-һаа үлүү дахин ехэ болоо. Мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз гахай үсхэбэрилгэдэ ехэ анхарал табина. Гахайнь фермэ 370 гахайтай. Энэ жэлдэ тус колхоз мяха бэлэдхэлэйнгээ 60 процентыень дунда зэргээр 130 килограмм амидын шэгнүүртэй сало ба мяханай гахайнуудаар оруулһан байна. Ерэхэ жэлдэ 250—300 килограмм амидын шэгнүүртэй гахайнуудые шахажа гүрэндөө тушааха юм. Урда жэлнүүдтэ сабшалангайнгаа 30 гаран процентые энэ колхоз хэрэглэдэггүй байгаа. Мүнөө сабшалагайнгаа ургасые 10 дахин ехэ болгохо зорилго табяад, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз сабшалангаа бургааһанһаа сэбэрлэхэ, намаг налюурнуудые хатааха хүдэлмэри энэ намарһаа эхилээ. Викэ болон бэшэшье ногоо тарихада ехэ ашагтай байна. Энэ жэлдэ туршалгын 9 га дээрэһээ 340 центнер викэ хуряажа абаабди. Манай МТС хангажа байдаг колхозуудтаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой племенной һүнэй-товарна фермые даагша нүхэр **Цырендоржиев** үнеэдэй ашаг шэмые яажа дээшэлүүлһэн тухайгаа хэлэбэ.

— Һүүлэй хоёр жэлэй туршада манай фермын үнеэдэй һү үгэлгэ нэгэ хахадһаа үлүүгээр ехэ болоо, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. —1951 ондо үнеэн бүриһөө 1334 килограмм һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 2400 килограмм абаха түсэбтэйбди. Манай фермын һаалишад Бадмаева, Будаева, Нимаева, Шарапова гэгшэд энэ жэлэй 9 һара соо үнеэн бүриһөө 2100 дээшэ килограмм һү һаагаа, һаалишан Доржиева 2400 килограмм һааһан байна. Һаалишад Доржиева, Будаева, Бадмаева гэгшэд жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һааха гэжэ социалистическэ уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Манай һаалишад иимэ показательнуудые үнеэдээ зоотехнигэй табиһан рационой ёһоор эдеэлүүлдэг, фермэ дээрээ зүб гурим сахидаг, ажалаа һайнаар, зүбөөр эмхидхэдэг дээрэһээ түйлана. Үнеэдтээ корнеплодууд, концентрат болон бэшэшье шэмэтэ тэжээл эдюулнэбди. Мүн зунай сагта бэлшээриие зүбөөр эмхидхэнэбди. Ногоон конвейер эмхидхэхын тулада 20 га овёс таринабди. Мүн зунай бэлшээриин үедэ овёсой гү, али ячмениин 3—4 килограмм отход үнеэдтээ сүүдхэ соо эдюулнэбди. Тиихэдэмнай, үнеэднай зунай аажама халуун үдэрнүүдтэшье һү үгэлгэеэ доошолуулдаггүй, тамир тэнхээгээ алдадаггүй юм. Ерэхэ 1954 ондо үнеэн бүхэнһөө 3300 литр һү һааха уялга манай фермын һаалишад абанхай. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада ерэхэ жэлдэ фермынгээ дэргэдэхи участогта 40 га хартаабха, 50 га зелёнко, хэдэн арбаад га тэжээлэй корнеплодуудые тариха ба ногоон конвейер эмхидхэхэбди. Манай фермэ дээрэ электричествээр үнеэ һаадаг агрегат, автоматическа уһалуури түхеэрэгдэнхэй. Тэжээл бэлэдхэлтэ ба тэрэниие зөөлгэ сүм механизировалэгдээ. Үбэлжэлгэдэ фермэмнай һайнаар бэлэдхэнхэй.

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр **Данилов** ниитынгээ малда үбһэ тэжээлэй база байгуулха асуудалаар тогтон хэлэбэ.

— Үрэжэл багатай, элһэлиг хүрьһэтэй сабшалангуудта һубаг канава татажа, наг шэбхээр утэгжүүлжэ, ургасынь дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулжа байнабди, —гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Шулуутайнь уһалалгын системэ заһагдаа. 28 километр газарта канава шэнээр татагдаа. 280 га сабшалан сэбэрлэгдээ. 130 га болдогтой газарые хахалжа, тэжээлэй культуранудые тариха байнабди. Гадна, 60 гектар сабшалан бургааһа, нүүлэ, түгсүүлһээнь сэбэрлэхэбди. Манай колхоз бүхы малаа атар тарганаар үбэлжүүлхэ үбһэ тэжээлээр хангагданхай.

— Үнгэрэгшэ зунай бороо хура хомортой байтаашье һаань, агротехникын заабариие зүбөөр хэрэглэжэ, оролдосотой шударгыгаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар манай бригада 19 гектар овощиин талмай дээрэһээ 300 тонно овощь хуряагаа. Тэрэ тоодо капустын туршалгын участок дээрэһээ гектарай 500 центнер, бэшэ участогуудһаа 180 центнер, морковь—150 центнер, үгэрсэ—100 центнер хуряагаабди,—гэжэ Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой № 1 огородно бригадын бригадир нүхэр **Орлова** хэлэбэ.—Торф ба шэбхэ нэгшээһэн горшоогхонууд соо капустын рассада ургуулаад, капустын ургасые дээшэлүүлнэбди. Ерэхэ жэлэй тарилгада дэгнүүлээр хэһэн мянга гаран стаканхануудые бэлдээд байнаб. Хабарай хүдэлмэридэ мүнөөнһөө бэлэдхэжэ эхилэнхэйбди. Парти, правительствын анхарал оролдолгодо харюу болгон ерэхэ жэлдэ капуста, помидор, үгэрсэ болон огородно бусад культуранудай ургаса бүри дээшэлүүлхэбди.

Заиграйн аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой звеньевод нүхэр **Шурыгина** хартаабхын үндэр ургаса абадаг өөрынгөө дүй дүршэл тухай зүблөөндэ хабаадагшадта хэлэжэ үгэбэ.

— Манай республикын байдалда хартаабха гектар бүхэнһөө 500 центнерһээ 1000 центнер хүрэтэр ургуулха бүхы арга боломжын бии байһаниие манай звеногой дүй дүршэл харуулна, —гэжэ тэрэ хэлээ. —Үнгэрэгшэ зун ехэ ган байгаа. Курба голоймнай уһанай бага болохоһоо урид, хартаабхаяа тарихаһаа түрүүн лэ газараа уһалжа урьдэһэн байнабди. Хэршье ган гасуур зун болоошье һаань манай звено гектар бүриһөө 150 центнер хартаабха мүнөө жэлдэ хуряагаа. Уһалһан газарта хартаабхын хүрэнгэ 5—6 сантиметр гүнзэгыдэ һуулгаха хэрэгтэй. Тиигээд тэрээнээ наг шэбхээр ниимгэнээр хушабал, ямаршье ганда һайн ургаса үгэхэ юм, — гэжэ Шурыгина хэлэнэ. — Колхозой хүтэлбэрилэгшэд хартаабхые хоёрдохи зэргын юумэндэ тоолоод манда хэрэгтэй туһаламжа хүргэнэгүй. Ургуулһан хартаабхаяа комбайнаар хуряалга хангаха ябадалые шамдуулха шухала. Манай звено ерэхэ жэлдэ хартаабхын баян ургаса ургуулжа шадаха байха гэжэ хэлээд, нүхэр Шурыгина Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын мелиорациин таһагай хүдэлмэриин дутагдалнуудые шүүмжэлбэ.

— Тракторна хүдэлмэриин 1953 оной түсэбые манай тракторна бригада 111 процент дүүргээ. Манай бригадын элдүүрилһэн талмай дээрэһээ гектар бүхэнһөөнь мүнөө жэлдэ дунда зэргээр 12,9 центнер таряан хуряагдаа. Хара таряан 160 гектарһаа гектар бүхэнһөөнь 18 центнер, овёс—230 гектарһаа 18-аад центнер хуряагаабди, — гэжэ Сосновско МТС-эй тракторна бригадын бригадир нүхэр **Кокин** хэлэбэ. —Манай бригадынхид оньһото техникэдэ дуратай, тэрэнээ һайн мэдэхэ болонхой юм. Эбдэрһэн гү, али прицепщигүүдэй ерээгүй дээрэһээ һаатажа байһан ушар манай бригадада байдаггүй. Яруунын аймагай «Улаан Туяа» колхозой правлени хэрэгтэй болоһон юумээр маниие дүүрэн хангадаг юм. Тиимэһээ хүдэлмэримнай ехэ урагшатай бүтэдэг. Энэ жэлдэ трактор болон машинануудайнгаа заһабари һайнаар хэжэ, ерэхэ жэлдэ бүри амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ та бүгэдын үмэнэ мэдүүлнэб.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумээр хараалагдаһан даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын шухала байһан тухай Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Мункожапов** хэлэбэ. — Манай колхоз 1953 ондо мал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы малаар октябриин 1-дэ дүүргэһэн байна,—гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлбэ. Мүн ерэхэ жэлэй тарилгада хүрэхэ үрһэ сүм хаагаабди. Ерэхэ жэлдэ үнеэдэйнгээ тооё бүхы эбэртэ бодо малайнгаа 40 процентдэнь хүргэхэбди. Үнгэрһэн 9 һарын туршада манай колхозой һаалишан нүхэр Ринчинова 2800 литр һү үнеэн бүхэнһөө һаагаа. Колхозоймнай түрүү һаалишад Хайдапова, Лумбуцова гэгшэд ерэхэ жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 3500 литр һү һааха уялга абаа. Колхозойнгоо ажахые дэбжээхын тулада колхозуудта ажалай жаяг заршам шангадхаха шухала байна. Манай маленковойхид абаһан социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байха.

— Манай МТС энэ жэлэйнгээ тракторна хүдэлмэриин түсэбые 117 процент дүүргээд, ерэхэ жэлдэ бүри һайн амжалтануудые түйлахын тулада МТС-эй коллектив тэмсэжэ байна гэжэ, — Кабанскын МТС-эй

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨН

(Түгэсхэл)

главна агроном нүхэр **Богданов** хэлэнэ. — Ажалдаа шалгарһан түрүү хүнүүд МТС-тэмнай жэл ерэхэ бүри олошорно. Мүнөө МТС-тэмнай мэргэжэлтэй кадрнууд ерэжэ байна. Эдэ кадрнууд советскэ гүрэнэй үгэдэг онһото баян техникые наринаар шудалаад, техникын үгэжэ шадаха бүхы шадалые зүбөөр ашаглахань дамжаггүй. Манай МТС харьяата колхозуудтаа тепличнэ ажахы байгуулха хэрэгтэнь 3 мянган кубическа метр газар зөөжэ үгөө. 100-һаа үлүү гектар газар дээрэ намаг хатаагдажа, сабшалангай газар болгогдоо. Хартаабха ба овощь тарихын тула 600 гектар газар шэнээр хахалагдаа. Ерэхэ жэлдэ колхозуудта хартаабхаяа квадратно-гнездовой аргаар һуулгахабди.

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой 72 наһатай гэшүүн нүхэр **Клочихин** өөһэдынгөө баян дүй дүршэлые залуушуулда заажа үгэе, агробиологическа наукын туйлалтануудтай тэдэнние ороондоҫотойгоор танилсуулая гэжэ зүблөөндэ хабаадагшадта хандаба.

— 1940 онтой сасуулбал хонидоймнай тоо мүнөө жэлдэ хоёр хахад дахин олошороо. Хонидһоо ехэ нооһо хайшалдаг болообди. Хамаг малаа үбһэ тэжээлээр элбэгээр хангахын тулада сабшалангаа һайжаруулха талаар манай колхоз нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ байна,—гэжэ Мухаршэбэрэй «Гигант» колхозой хониной фермые даагша нүхэр **Родионов** тэмдэглэбэ. — Ерэхэ жэлдэ 150 га сабшалан бургааһа боролжоһоо, 20 га болдоһоо сэбэрлэгдэхэ. Мүн 140 га дээрэ тэжээлэй шэмэтэ үбһэ тарихабди. Тиихэтэй хамта, зооветеринарна мэргэжэлтэд колхозой нийтын малажалай хүгжэхэ хэрэгтэ үшөөл халирхайгаар хандана гэжэ тэмдэглэхэ шухала байна. Ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй тооё бүри олон болгохын тулада энэ зүблөөнһөө бусамсаараа колхоз болон МТС-үүдтээ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалаад нүхэр Родионов үгэеэ дүүргэнэ.

Тэрэнэй һүүлээр Бичурын МТС-эй директор нүхэр **Нетесов**, Хонхолойн МТС-эй главна агроном нүхэр **Грачкин** гэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тоггоолые дүүргэхэ талаар колхозуудта ямар туһа хүргэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэбэд.

— Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон манай МТС-эй механизаторнууд үнгэрэгшэ хабар харьяата колхозуудтаа бүхы полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрхим болзор соо үнгэргэһэн байгаа,—гэжэ Бургалтайн МТС-эй главна инженер, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр **Дымбрылов** хэлэбэ.

Жэшээнь, Машеевэй тракторна бригада хүдэлмэриин 6 үдэрэй турша соо хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар дүүргэжэ шадаһан байна. Тэрэ бригадын тариһан газар дээрэһээ мүнөө жэл һайн ургаса хуряагдаа.

МТС-най жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые мүнөө 110 процент дүүргэнхэй. Механизаторнуудай дунда эрхим ажалаараа шалгарһан хүнүүд олон. Тэдэнэрэй тоодо нүхэд Бадмаев, Цыбикжапов, Гончаров, Гармаев болон бусад орон. Манай харьяата колхозуудта полевой хүдэлмэринүүд бүхыдөө механизацилагдаа. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолнуудаар зоригжоһон манай механизаторнууд хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна.

— Сад тарилга хадаа олзотой һалбари мүн, — гэжэ Иволгын аймагай «1-ое Мая» колхозой садовод нүхэр **Попков** мэдүүлбэ.

— Манай республикын эрхэ байдалда сад ехээр тариха бүхы арга боломжо бии юм. Энээнние түрүү колхозуудай дүй дүршэл эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Жэшээнь, манай аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой садай участогһаа 300—300 грамм шэгнүүртэй яблоканууд абтаһан байна. Хэрбээ тариһан мододойнгоо хойноһоо һайнаар харууһалаад байбал, гектар бүриһөө 280 центнер хүрэтэр ранеткэ дунда зэргээр хуряажа болохо юм.

Сад тарилгын иимэ удхашанартай байбашье, манай колхозой правлени энэ хэрэгые тооногүй. Колхозой правлени сад тариха хүдэлмэридэ шадабаритай хүнүүдые томилногүй.

Манай колхознигууд 1948 он болотор сад тарилгые шухалада тоолодоггүй байһан юм. 1948 ондо бидэнэр гектар газар дээрэ сад тариһан байгаабди. Энэ жэл 4,35 гектар газар дээрэ сад таряабди, ерэхэ жэл садай талмайе 5 гектар хүрэтэр ехэ болгохобди.

— Адуу малаа һубайруулхагүйн тула тэмсэхэ гээшэ республикын малшадай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно,—гэжэ республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын зоотехник нүхэр **Хилтухин** мэдүүлбэ. Юуб гэхэдэ, адуу малые һубайруулһанһаа боложо, хэдэн мянган толгой мал жэл бүри дутуу абтана. Эгээл иимэһээ адуу малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулгада туйлай ехэ һаад түбэг ушаруулагдана гэээшэ.

Малые саг соонь ороондо оруулха хэрэг республикын олохон аймагуудта тоогдоногүй. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагта үнгэрэгшэ жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 47 хурьгад, энэ жэл 45 хурьгад абтаа. Закаменай, Байкало-Кударын, Прибайкальска аймагуудай малшад урда жэлнүүдэйнгээ алдуунуудые үшөөл дабтаһаар.

Малые намар ороондо оруулха хэрэг республикын олохон аймагуудта мүн лэ тоогдоногүй. Жэшээнь, Бичурын аймаг малые намар ороондо оруулхын тула 18 пункт заһабарилхын оронд оройдоол 7 пункт бэлэдхээ. Закаменай аймаг 10 пункт заһабарилхын оронд нэгыеньшье заһабарилаагүй. Заиграйн аймаг 15 пункт заһабарилха байбашье, мүн лэ нэгэшье пункт заһабарилаагүй байһаар.

Энэ жэл хонидые ороондо оруулха түсэб таһалдаха туйлдаа хүрөөд байна.

Манай олохон зооветмэргэжэлтэд малые искусственнаар ороондо оруулха ябадалые буруушаана. Энээнние тон болошогүй һанамжа гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Малые мүнөө намарай ороондо оруулгада бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха гээшэ тон шухала байна. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэгые мүнөө амжалтатайгаар шиидхэбэл, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлгэдэ шэнэ алхам хэхэ байнабди.

— Читын областиин колхозно таряашадай болон механизаторнуудай үмэнэһөө энэ зүблөөндэ хабаадажа байһан та бүгэдэдэ халуун баярые хүргэнэб, — гэжэ Читын хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй областной управлениие даагша нүхэр **Исаев** мэдүүлбэ. Энэ зүблөөн хадаа түүхэтэ үдэрнүүдэй — Агуухэ Октябрьска революциин 36-дахи жэлэй ойн дүтэлжэ байха үедэ боложо байна. Бидэнэр танайда ерэжэ туйлаһан амжалтыетнай хараад баясажа байнабди. Амжалтыетнай хүдөө ажахын республиканска выставкэ дээрэшье, хүнүүдэй хэлэһэн үгэ сооһоошье харанабди. Эдэ амжалтанууд хадаа хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ ехэхэн арга боломжонуудай бии байһые гэршэлнэ.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ ябадалые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын зорилгоор таанад манай областиин колхозно таряашад болон механизаторнуудые социалистическэ мүрысөөндэ урьһан байнат. Энэ уряалыетнай бидэнэр хүндэтэйгөөр хүлеэн абанабди.

Бурят-Монголой АССР-эй колхозно таряашадтай манай областиинхид энээнһээ урданшье мүрысэдэг байһан юм. Теэд мүрысэхэдөө, мүрысөөнэйнгөө дүнгые ёһотойгоор бэе бэедээ туһа болохоор шалгадаггүй һэн. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые нигэжэ хайша хэрэгээр шалгаха гээшэ хэндээшье хэрэггүй байна. Тиимэһээ, саашадаа бидэнэр энэ алдуугаа заһажа, социалистическэ мүрысөөнэйнгөө дүнгые шалгахадаа, өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэлые андалдан абалсаха ёһотойбди.

— Би республиканска выставкэдэ ерэжэ, выставкэ хаража ехэтэ һонирхооб, — гэжэ Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир нүхэр **Базаржапов** хэлэбэ. — Энэ выставкые хараад байхадаа бидэнэр үшөөл хангалтагүй хүдэлмэрилдэг байнабди гэжэ ойлгожо абааб. Улам үдэжэ байгаа адуу малаа дулаан, типовой байрануудаар хангахын тула бидэнэр бии бүхы оролдолгоёо гаргахабди.

— Ерэхэ 1954 ондо манай республикын колхозуудта 26 мянган толгой үхэрэй болон тугалай багтаха байра, 120 мянган толгой хонидой багтаха, 9 мянган толгой гахайн багтаха, 60 мянган толгой шубуудай багтаха байранууд баригдаха юм, — гэжэ республиканска хүдөө ажахын банкые эрхилэгшэ нүхэр **Г. Нимаев** мэдүүлбэ. — Тэрэшэлэн бүхыдөө 74 мянган тонно силос дараха барилганууд хэгдэхэ юм.

Иимэ ехэ барилга хадаа улам үдэжэ байгаа адуу малаа типовой һайн байраар хүсэд хангаха, малай фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэринүүдые бүрин механизацилха арга олгоно.

Малажалдахи хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилгада гүрэн туйлай ехэ хэмжээнэй мүнгэ удаан жэлэй түлэбэритэйгээр колхозуудта үгэнэ. Гэхэ зуура, энэ туйлай ехэ мүнгэн зөөриие колхозой түрүүлэгшэнэр зүбөөр хэрэглэжэ шаданагүй.

Энэ мүнгэн зөөриие илангаяа Зэдын, Кударын, Түнхэнэй, Закаменай, Курумканай, Прибайкальска болон бусад аймагуудай олохон колхозуудта муугаар хэрэглэнэ.

— КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бүхы советскэ хүнүүд тон ехэ баяртайгаар хүлеэн абажа, тэдэниие бодотоор бэелүүлхын түлөө мүнөө тэмсэжэ байна. Эдэ шиидхэбэринүүд хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ тодорхой замуудые манда хараалжа үгөө, —гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Цыремпилон** хэлэбэ.

Колхозуудые, машинно-тракторна станцинуудые аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд үшөөл хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ,—гэжэ тэрэ саашадань үргэлжэлүүлбэ. Энэ ушарһаа нийтын малажалые хүгжөөлгэдэ горьтойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Үбһэ тэжээлээр дутамаг, харууһанай муу байһан дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ республика доторнай хэдэн олон тоо толгой мал үхэһэн байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, колхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай, аймагуудтахи партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө үбһэ тэжээлээр багашьеһаа малаа адуулжа ондо оруулна аабзабди гэһэн һанал бодолой үшөө бии байһые гэршэлнэ. Республикын хүтэлбэрилхы органууд иимэ гээгдэнги һанал бодолтой хойшодоо огто эбсэхэгүй байна.

Тэжээлэй культурануудые ехээр таридаг, силос элбэгээр дарадаг болоогүй хадаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадахагүй байһамнай элитэ. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха дүүрэн арга боломжо манда бии. Сабшалангайнгаа газарнуудые түхэреэн жэл соо һайжаруулха ёһотойбди. Адуу малаа дүүрэн хүрэхэ тэжээлээр хангаха хэрэг гансашье тэжээл бэлэдхэлгын бригадануудай уялга бэшэ, харин бүхы колхознигуудай, хамаг малшадай арюун нангин уялга мүн.

Парти, правительство болбол хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэ бүхы услови байгуулаа. Бидэнэр республикынгаа хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэ гүйсэд аргатайбди. Энээнние мүнөө хүдөө ажахын выставкэ, республикымнай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл эли тодоор гэршэлнэ, — гэжэ нүхэр Цыремпилон тэмдэглэбэ.

Саашань нүхэр Цыремпилон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые амжалта түгэсөөр хүгжөөхын тулада үргэн ехэ эдэбхи үүсхэл гаргахын, социалистическэ мүрысөө бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхын шухала байһан тухайда хэлэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад Читын областиин колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдые социалистическэ мүрысөөндэ уриха гэжэ шиидэбэ.

1953 оной социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор республикын Министрнүүдэй Соведэй ба партиин обкомой дамжуулгын Улаан туг Мухаршэбэрэй аймагта, Сэлэнгын аймагай Маленковой ба Тельманэй нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозуудта үгтэбэ.

Республикынгаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар республикын бүхы колхознигуудые ба механизаторнуудые уряалһан хандалга зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар батал ан абаад, хүдэлмэреэ дүүргээ.

Агуухэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойдо Хитад дотор бэлэдхэнэ

ПЕКИН, ноябриин 4. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын ажалшад Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Хитад-советскэ хани барисаанай обществын Харбинска городской ба Сунцзянска провинциальна таһагуудай эдэбхитэй хамтын заседани Харбинда болоо гэжэ «Сунцзянжибао» газетэ мэдээсэнэ. Агуухэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе һайндэрлэхэ түсэб тус заседани дээрэ зохёогдобо.

Центральна ба Урда Хитадай районуудта хитад-советскэ хани барисаанай нютагай отделенинүүд хитад-советскэ хани барисаанай удхашанар тухай, советскэ түрүү дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шудалха шухала байһан тухай хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүдые хэжэ байна.

Октябриин урда тээ советскэ композиторнуудай зохёолнуудһаа һайндэрэй концерт Ухань городто табигдаа.

Энэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Кантоной хүн зон Агуухэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе тэмдэглэхын тула эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. СССР-тэхи коммунизмын байгуулалтада зорюулагдаһан ехэ фотовыставкэ ноябриин 7-до энэ городто нээгдэхэ юм.

Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ Болгариин ажалшадай туйлаһан ажалай амжалтанууд

СОФИ, ноябриин 4. (ТАСС). Болгариин ажалшад Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ олохон предприятинууд өөһэдынгөө үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэһэн тухай, продукциин шанар һайжаруулһан тухай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн ба продукциин өөрынь үные химдаруулһан тухай мэдээсэнэ.

Октябриин 26-да Сливен городтохи электролампова завод һарын программые 103,6 процент дүүргээ. Жэлэй эхинһээ хойшо тус завод түсэбһөө гадуур 500 мянга гаран электрическэ лампа бүтээн гаргаһан байна. Октябриин урда тээхи үдэрнүүдтэ Руса городто Г. Димитровой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводой коллектив ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

«Победа» гэжэ гүрэнэй предприяти, Димитр Благоевой нэрэмжэтэ, «Республика» гэжэ шахтанууд, ороной бусад предприятинууд өөһэдынгөө түсэбүүдые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргээ.

Чехословакиин шахтёрнуудай амжалтанууд

ПРАГА, ноябриин 4. (ТАСС). Ажалшадай ажабайдалай хэмжээ дээшэлүүлхэ ябадалда зорюулагдаһан чехословацка правительствын хэмжээ-ябуулганууд республикын шахтёрнуудай үйлэдбэриин дэбжэлтэ үүдхэбэ. Мүнөө үеын техникые ба нүүрһэ малтан абалгын шэнэ методүүдые хэрэглэн, Островско-Карвинска бассейнэй горнягууд октябрь һарада нүүрһэ малтан абаха түсэбөө 102,1 процент дүүргэбэ. Нүүрһэнэй бассейн—Карвиндахи эгээн томо трестын коллектив октябрь һара соо түсэбөө 105,8 процент дүүргээ.

Ноябриин 2-то Соколовско хүрин нүүрһэнэй бассейнэй горнягууд өөһэдынгөө табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Польшодо харгы замай барилга хэгдэнэ

ВАРШАВА, ноябриин 4. (ТАСС). Польшын харгы ба хүүргэнүүдэй барилгын Центральна управлени энэ жэлэй түсэбые октябриин 30-да дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй ашаар, мүн ажалые ехээр механизацилһанай ашаар олон зуугаад километр харгы ба хэдэн арбаад шэнэ хүүргэнүүд болзорһоо урид ашаглалгада оруулагдаа. Висла дээгүүр Сандомир ошоһон, Одер дээгүүр Бжезе ошоһон ба бусад газарнуудта ехэ хүүргэнүүдые барилга польско барилгашадай тон ехэ туйлалтануудай нэгэнинь гээшэ.

Болгариин Арадай Суглаанай сесси дээрэ

СОФИ, ноябриин 3. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай сесси үсэгэлдэр болобо.

Арадай суглаанай президиумэй секретарь М. Минчевэй элидхэл соносоод, сесси хадаа сессинүүдэй хоорондохи үе соохи арадай суглаанай президиумэй указуудые баталба.

Тэрэнэй һүүлээр уһанай ажахы тухай хуулиин проект харагдаба. Газартаряалангай министр С. Тодоров энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Тус сесси уһанай ажахы тухай хуули батал ан абаа, тэрэнэй ёһоор газар дээрэхи, газар дорохи уһан ба тэдэнэй урадхалнууд гүрэнэй бүгэдэарадай үмсэ гэжэ соносхогдобо.

Сесси хадаа бүлэ тухай, сүүдэй байгуулалта тухай хуулинуудта, гражданска ба уголовно кодекснуудта хубилалта оруулба.

Эдир пионернүүдэй Бүхэхитадай хоёрдохи конференци

ПЕКИН, ноябриин 4. (ТАСС). Синьхуа агентство Пекиндэ эдир пионернүүдэй Бүхэхитадай хоёрдохи конференциин нээгдэһэн тухай мэдээсэнэ. 300 гаран пионерэй вожатанууд, пионерскэ организацинуудай ба үхибүүдэй литературын издательствонуудай хүдэлмэрилэгшэд конференци дээрэ байлсана. КНР-эй Арадай-сүлөөлэлгын армиин главнокомандалагша Чжу Дэ конференциин нээгдэхэдэ үгэ хэлэбэ.

Эдир пионернүүдэй организаци Хитадта 1949 ондо байгуулагдаһан юм. Мүнөө тус орон дотор 7 миллион эдир пионернүүд тоологдоно.

Пекинскэ газетэнүүд Хитадай гүрэнэй административна соведэй премьерэй орлогшо Го Мо-жогой статья толилбо, тэрэ хадаа ургажа байгаа үетэнние хүмүүжүүлхэ, һургаха ябадалда ехэ анхарал хандуулхыень багшанарые, түрэлхитэдые уряална. Го Мо-жо хадаа литература ба искусствода багашуулые дуратай болгохын тулада уранһайханай һайн удхата зохёолнуудые олоор бии болгохыень уранзохёолшодые, уранзураашадые уряалба.

Венгерскэ хүгжэмэй недели дүүрээ

БУДАПЕШТ, ноябриин 3. (ТАСС). «Венгерскэ хүгжэмэй недели» эндэ дүүрэбэ. «Неделиин» үедэ Венгерскэ Арадай Республикын байгуулалтада зорюулагдаһан венгерскэ композиторнуудай шэнэ зохёолнууд наадагдаа. Тэрэнэй һүүлээр зохёолнуудые зүбшэн хэлсэлгэ боложо, тэрээндэ советскэ композитор Тихон Хренников ба гадаадын бусад делегацинуудай гэшүүд хабаадаба.

Аргентинэдэ советскэ фильмын амжалта

БУЭНОС-АЙРЕС, ноябриин 3. (ТАСС).. Буэнос-Айресэй томо кинотеатрнуудай нэгэн болохо «Метрополитендэ» «Богдан Хмельницкий» гэжэ советскэ кинофильм харуулагдажа байна. Тус фильм олон хүнүүдэй анхарал татана, ехэ амжалтатайгаар харуулагдана. Аргентинын центральна хэдэн олон газетэнүүд кинокартинада үндэр сэгнэлтэ үгэнэ, тэрэнэй тон үнэн байһаниие, артистнуудай һайнаар наадаһаниие тэмдэглэнэ.

„Василий Бортниковой бусан ерэлгэ“ гэжэ кинофильм Хельсинкидэ харуулагдана

ХЕЛЬСИНКИ, ноябриин 3. (ТАСС). «Василий Бортниковой бусан ерэлгэ» гэжэ советскэ кинофильм хэдэн үдэрэй турша дотор Хельсинкидэ харуулагдажа байна. Демократическа хэблэл советскэ киноискусствын шэнэ зохёолые үндэрөөр сэгнэнэ. «Тюэкансан Саномат» газетэ артистнуудай бэрхэ һайнаар наадалгые, эрхим хүгжэмые тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэ хадаа гансахан зорилгодо — ёһотой ажабайдалые харуулгада зорюулагдана гэжэ газетэ бэшэнэ.

Англиискa сэрэгэй самолёт дэлбэрбэ

БЕРЛИН, ноябриин 3. (ТАСС). АДН агентство Хойто далайда Зильт гэжэ арал Кампенэй дэргэдэ англиискa сэрэгэй самолёдой дэлбэрһэн тухай мэдээсэнэ. Парашюдаар дэбхэрһэн лётчик Хойто далайда шэнгэбэ.

Ливерпульда болоһон митинг дээрэ Гарри Поллит үгэ хэлэбэ

ЛОНДОН, ноябриин 3. (ТАСС). Ливерпульда олоной митинг боло[...] тэрээн дээрэ Великобританиин ком[...]мунистическэ партиин генераль[...] секретарь Гарри Поллит үгэ хэлэ[...]

Поллит хадаа эб найрамдалай [...] национальна бээ даанхай байдал[...] түлөө Англиин бүхы ажалшад[...] тэмсэлэй нэгэдэлые эмхидхэхэ т[...]лаар компартиин программа тай[...] барилба. «Дейли Уоркер» газет[...] дамжуулһанай ёһоор, хүдэлмэрши[...]нэй хүдэлөөндэ хабаадагша бүх[...] хүнүүдэй, эб найрамдалай тала[...]ригша бүхы хүнүүдэй ба бодото [...]хы патриодуудай нэгэдэхэ үндэ[...] болоһон программа хадаа сал[...] хулһэ, хүдэлмэригүйдэлгын тэдх[...]жэ, пенси дээшэлүүлхын түлөө тэ[...]сэхэ, сэнгүүдые химдаруулха, [...] байра ба һургуулинуудые бари[...] элүүрые хамгаалга һайжаруул[...] квартирна түлэбэри ба налогууд[...] дээшэлүүлгэһээ арсаха, Англи[...] Америкын зүгһөө сэрэгээр эзэм[...]хэ ябадал зогсоохо, ямаршье оро[...]той худалдаа наймаа хэхэ гэ[...] Англиин эрхые хизаарлалгада эс[...]гүү тэмсэл, Малайн, Кенин, Бр[...]танска Гвианын арадуудтай ба [...]лониальна бусад бүхы арадууд[...] нэгэн һаналтай байха, США-[...] Англиин национальна дулдыдал[...] бэшэ байха, империин бүхы ар[...]дуудта бээ даанхай байдал ба эр[...] сүлөө хангаха, буу зэбсэгүүдые [...] гэдэниитээр хорооxын түлөө тэм[...]хэ гэжэ хараална.

Круппын концернын һэргэ[...] байгуулалта

БЕРЛИН, ноябриин 4. (ТАСС). США-гэй конгрессэй түлөөлэгшэд[...] палатын түрүүлэгшэ Мартин Эс[...]дэ (Рурска область) ерээ гэжэ [...]руун германска ДПА агентство [...]хан мэдээсэбэ. Американска ко[...]грессмен Круппын заводые илан[...] ехээр һонирхоно. Тэрэ хадаа «Эс[...]верке» гэжэ предприятинуудые, [...]ровоз бүтээлгын завод ба бусад[...] хараба.

Гадаадын хэблэлэй мэдээсэлнү[...]һээ харахада, һүүлшын хахад [...]лэй турша дотор Крупп угаа ех[...] аашалжа байна. Тэрэ хадаа өөр[...]гөө концерн үргэдхэхын тула[...] шэнэ предприятинуудые худал[...] абана.

Крупп Дүтын Востогой ба Зүү[...] Урдахи Азиин оронуудта нэбтэр[...] оролдоно.

«Монд» гэжэ французска га[...]тын һая мэдээсэһэнэй ёһоор, Круп[...] хадаа металлургическа завод [...]рилгын түсэбые пакистанска пра[...]тельствода табиха һанаатай бай[...] «Манчестер Гардиан» газетын хэ[...]һэнэй ёһоор, энэ завод 25-һаа [...] миллион фунт стерлинг хүрэт[...]сэнтэй байха юм.

Крупп хадаа Египедтэ маши[...]нуудые, ашаанай хүндэ автома[...]нануудые ба паровозуудые үга[...] Каирай дэргэдэ металлургичес[...] завод барижа эхилхэ гэжэ хара[...]на.

Йемендэ Круппын концернын м[...]си хадаа ороной газарай баялиг[...]дые шэнжэлхэ ба ашаглаха конц[...]си абаһан байна.

Круппын агентнууд Сиридэ [...] захилнуудые хэбэ.

Холбоото Штадуудта Швеци[...] эльгээһэн ното

ХЕЛЬСИНКИ, ноябриин [...] (ТАСС). Хельсинкын радио нигэ[...] дамжуулна: «Шведскэ правите[...]ство США-гэй гүрэнэй депар[...]ментда ното эльгээбэ. Шэлэй п[...]мышленностиин зүйлнүүдтэ импо[...]нэ түлэбэри ехээр дээшэлүүлхэ [...]жэ США-гэй правительствын түс[...]лэһэн ябадал шведскэ экспорт[...] промышленностьда тон муу хойш[...]лонгуудтай байха юм гэжэ тус [...]то соо хэлэгдэнэ. Промышлен[...]стиин энэ һалбариин продукци[...] США-да Швециин угаа ехээр [...]дэг байһаниинь мэдээжэ.

Финляндска правительств[...] тушаалһаа гараба

ХЕЛЬСИНКИ, ноябриин [...] (ТАСС). Мүнөөдэр премьер-ми[...]нистр Кекконен республикын п[...]зидент Паасикивитай уулзаһан [...] правительствын тушаалһаа гараба [...] тухай мэдүүлгые тэрээндэ дамжу[...]лан үгэһэн байна.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00671. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.